Đắk Lắk Cuối tuần

NĂM THỨ BỐN MƯƠI TÁM
Số: **29** (7613)
Ngày 11/8/2024

Tòa soạn: 23 Lê Duẩn, TP. Buôn Ma Thuột
Điện thoại: 0262.3852383 - **Fax:** 0262.3810451
Email: toasoan.baodaklak@gmail.com
www.baodaklak.vn

CƠ QUAN CỦA ĐẢNG BỘ ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM TỈNH ĐẮK LẮK - TIẾNG NÓI CỦA ĐẢNG BỘ, CHÍNH QUYỀN VÀ NHÂN DÂN TỈNH ĐẮK LẮK

THỰC HIỆN THẮNG LỢI NGHỊ QUYẾT ĐẠI HỘI ĐẢNG BỘ TỈNH ĐẮK LẮK LẦN THỨ XVII

Sôi nổi sân chơi hè cho trẻ em

Trang 5

BÁO ĐẮK LẮK PHÁT HÀNH THỨ HAI, THỨ BA, THỨ TƯ, THỨ NĂM, THỨ SÁU, CUỐI TUẦN, NGUYỆT SAN & BÁO ĐẮK LẮK ĐIỆN TỬ

Gặp gỡ cuối tuần

Trợ giúp nạn nhân chất độc da cam là trách nhiệm của toàn xã hội

Hậu quả của cuộc chiến tranh hóa học do Mỹ tiến hành ở Việt Nam đã gây ra những tác hại to lớn và lâu dài, đặc biệt là đối với sức khỏe con người. Chăm lo, hỗ trợ cho nạn nhân chất độc da cam/dioxin và gia đình họ là hoạt động mang ý nghĩa nhân đạo sâu sắc. Nhân kỷ niệm 63 năm thảm họa da cam ở Việt Nam (10/8/1961 – 10/8/2024) và Tháng hành động vì nạn nhân chất độc da cam/dioxin, phóng viên Báo Đắk Lắk đã có cuộc trao đổi với Chủ tịch Hội Nạn nhân chất độc da cam/dioxin tỉnh NGÔ SONG HÀO chung quanh vấn đề này.

Chủ tịch Hội Nạn nhân chất độc da cam/dioxin tỉnh Đắk Lắk Ngô Song Hào *(giữa)* thăm, tặng quà cho nạn nhân chất độc da cam/dioxin huyện Krông Búk. *Ảnh:* N. Xuân

Thưa ông, ông cho biết ảnh hưởng của chất độc da cam/dioxin cũng như đời sống của nạn nhân chất độc da cam/dioxin trên địa bàn tỉnh hiện nay như thế nào?

Cuộc chiến tranh hóa học do Mỹ tiến hành ở Việt Nam là cuộc chiến tranh dài ngày nhất, có quy mô lớn nhất và gây hậu quả thảm khốc nhất trong lịch sử loài người. Từ năm 1961 - 1971, quân đội Mỹ đã sử dụng khoảng 80 triệu lít chất độc hóa học, trong đó có 61% là chất da cam, chứa 366 kg dioxin. Dioxin là chất độc nhất trong các chất độc mà loài người biết đến. Đặc biệt, chất độc da cam di truyền xuyên thế hệ. Do đó, cuộc chiến tranh hóa học đã gây ra thảm họa khủng khiếp đối với môi trường và sức khỏe con người Việt Nam. Có 4,8 triệu người Việt Nam bị phơi nhiễm chất độc da cam/dioxin và trên 3 triệu người là nạn nhân.

Tại Đắk Lắk, những nơi bị ảnh hưởng nhiều nhất của chất độc da cam gồm khu vực ven các con suối, núi, đèo thuộc các xã: Đắk Phơi, Đắk Liêng, Bông Krang (huyện Lắk); Cư Pui, Hòa Lễ, Hòa Phong, Khuê Ngọc Điền (huyện Krông Bông); Ea Trang (huyện M'Drắk); Vụ Bổn (huyện Krông Pắc); Ea Sol, Ea Hiao (huyện Ea H'leo); Ea Tam, Cư Klông, Dliê Ya (huyện Krông Năng).

Toàn tỉnh hiện có khoảng 3.500 người bị phơi nhiễm chất độc da cam. Cuộc sống của những gia đình có nạn nhân chất độc da cam rất khó khăn. Nhiều gia đình nạn nhân không còn duy trì được nòi giống. Hàng trăm trẻ em bị dị dạng, dị tật bẩm sinh, sống đời sống thực vật. Nhiều người khác đang chết dần, chết mòn, từng ngày, từng giờ quằn quại, vật vã vì những căn bệnh quái ác liên quan đến chất độc da cam/dioxin.

Ban Bí thư Trung ương Đảng đã ban hành Chỉ thị số 43-CT/TW, ngày 14/5/2015 về "Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác giải quyết hậu quả chất độc hóa học do Mỹ sử dụng trong

Kinh hoàng "hơi cay" CS

Tường Mạnh

Bảo tàng Chứng tích chiến tranh TP. Hồ Chí Minh trưng bày các hiện vật như: rocket khói độc CS-70 ly, lựu đạn CS, lựu đạn CS M7A3. Những hiện vật này là minh chứng về việc quân đội Mỹ đã sử dụng rất nhiều loại chất độc hóa học gây nên hậu quả kinh hoàng trong cuộc chiến tranh xâm lược Việt Nam.

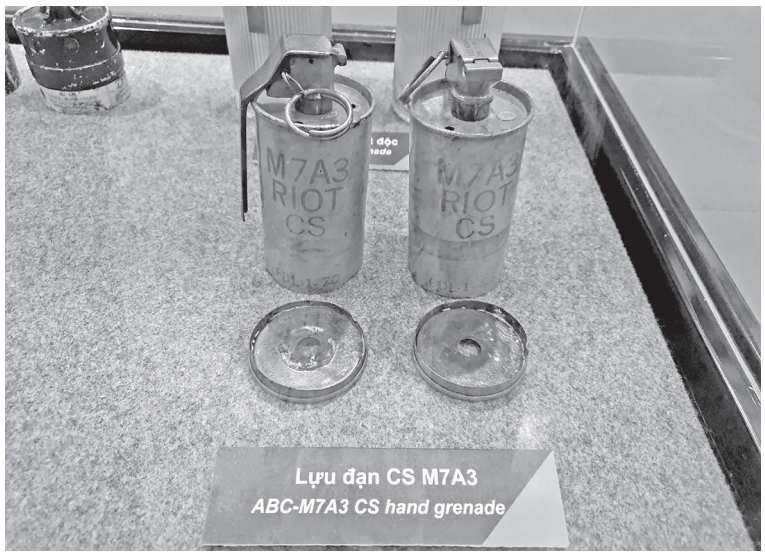
Theo TS. Trần Xuân Thảo, Giám đốc Bảo tàng Chứng tích chiến tranh TP. Hồ Chí Minh, qua các tài liệu cho thấy, khi thực hiện cuộc chiến tranh xâm lược tại Việt Nam, bên cạnh những loại vũ khí gây sát thương, quân đội Mỹ còn đưa vào Việt Nam một lượng hóa chất khổng lồ. Ngày nay, hậu quả của việc quân đội Mỹ sử dụng chất diệt cỏ như chất độc da cam đã ngày càng trở nên rõ ràng, được cả hai phía Việt Nam và Hoa Kỳ công nhận, nhưng hậu quả của các chất độc hóa học khác thì vẫn chưa được nhiều người nhắc đến, trong đó có chất độc CS.

Chất CS là tên thường gọi của hợp chất 2-chlorobenzalmalononitrile có công thức hóa học $C_{10}H_5ClN_2$. Dù thường được xem là một trong những loại "hơi cay" (tear gas), nhưng thực chất CS không phải là khí mà tồn tại ở dạng bột mịn màu trắng ngà, có mùi hạt tiêu nhẹ. Chất CS được phân loại là chất độc cấp tính, gây kích ứng, độc hại đối với môi trường, cơ thể con người và động vật. Mắt, hệ hô hấp và da là những cơ quan bị gây tổn thương chính bởi loại chất độc CS. Nếu CS xâm nhập vào cơ thể qua đường hô hấp sẽ kích ứng phế quản gây bỏng rát, ho, tức ngực, khó thở, ói mửa, co thắt phế quản và bệnh lở phế quản.

Ngoài ra, do CS dễ bị hấp thụ trên bề mặt vật liệu xốp như len, dạ, vải, gỗ, ngói, rơm rạ… nên khi được phun rải sẽ dễ dàng bám lên quần áo, tóc hay đồ vật, khiến nạn nhân dễ bị nhiễm độc hơn. Thậm chí, khi nạn nhân đang bị phơi nhiễm CS tiếp xúc với người khác, chất độc sẽ gây phơi nhiễm thứ cấp lên người mới… Nhiều công trình nghiên cứu còn chỉ ra những tác động gây ung thư và đột biến gen của CS.

Quân đội Mỹ bắt đầu sử dụng chất độc CS tại Việt Nam từ năm 1962 và khi đó được miêu tả như một loại "hơi cay". Thế nhưng, không chỉ dừng lại ở những tác hại về mặt thể chất mà CS còn gây ra hậu quả kinh hoàng về mặt tinh thần cho nạn nhân. Ông Amos Fries, Giám đốc Cơ quan Chiến tranh hóa học của quân đội Hoa Kỳ từng nhận định vào năm 1968: "Con người dễ dàng duy trì tinh thần khi đối mặt với làn đạn hơn là khi có sự hiện diện của khí vô hình (invisible gas)… Hơi cay dường như là một cách phù hợp đáng ngưỡng mộ với mục đích cách ly cá nhân khỏi linh hồn của đám đông, khiến anh ta bị rơi vào một tình trạng không thể nghĩ gì khác ngoài việc giải tỏa nỗi đau khổ của chính mình. Trong những điều kiện như vậy, một đội quân tan rã và một đám đông không còn nữa, nó trở thành một sự giẫm đạp mù quáng để thoát khỏi nguồn của sự tra tấn".

Thực chất, lo ngại trước sự phản đối của cộng đồng quốc tế, chính quyền Mỹ đã

Hiện vật chứa CS đang trưng bày tại Bảo tàng Chứng tích chiến tranh TP. Hồ Chí Minh.
Ảnh: T. Mạnh

Đắk Lắk Cuối tuần | 3
Số: 29 (7613) ngày 11/8/2024

chiến tranh ở Việt Nam". Vậy thời gian qua, tỉnh đã triển khai thực hiện chỉ thị này như thế nào, nhất là việc kết nối nguồn lực trợ giúp cho nạn nhân chất độc da cam?

Thực hiện Chỉ thị của Ban Bí thư, Ban Thường vụ Tỉnh ủy đã ban hành Công văn số 2089, ngày 28/5/2015 "Về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác giải quyết hậu quả chất độc hóa học do Mỹ sử dụng trong chiến tranh ở Việt Nam". UBND tỉnh, Hội Nạn nhân chất độc da cam/dioxin tỉnh cũng ban hành các công văn, kế hoạch thực hiện chỉ đạo của Ban Bí thư và Ban Thường vụ Tỉnh ủy; tập trung công tác tuyên truyền nâng cao nhận thức và huy động, kết nối nguồn lực chung tay chăm sóc, hỗ trợ cho nạn nhân chất độc da cam.

UBND tỉnh cũng đã ban hành Quyết định số 438/QĐ-UBND, ngày 17/2/2022 về khắc phục chất độc hóa học/dioxin sau chiến tranh ở Việt Nam trên địa bàn tỉnh giai đoạn 2021 - 2030 với mục tiêu cụ thể là hoàn thành xử lý triệt để các "điểm nóng" và các khu vực ô nhiễm chất độc hóa học trên địa bàn tỉnh.

Tỉnh đã chỉ đạo thành lập 14/15 tổ chức hội nạn nhân chất độc da cam/dioxin cấp huyện, 55 tổ chức hội cấp xã, với trên 2.800 hội viên, trong đó có 157 hội viên danh dự.

Khắc phục hậu quả của chất độc hóa học là trách nhiệm của cả hệ thống chính trị nhưng chưa thật sự nhận được sự quan tâm của các cấp, ngành. Mặc dù hằng năm, UBND tỉnh đều có thư kêu gọi nhưng hiệu quả đạt thấp. Năm 2023, toàn tỉnh vận động được trên 3 tỷ đồng; trong 6 tháng đầu năm 2024 vận động được gần 1,9 tỷ đồng để thực hiện các hoạt động trợ cấp, thăm hỏi, tặng quà, sửa chữa nhà ở, hỗ trợ sinh kế cho nạn nhân và các gia đình nạn nhân có hoàn cảnh đặc biệt khó khăn.

● ***Trong Tháng hành động vì nạn nhân chất độc da cam năm 2024, Hội Nạn nhân chất độc da cam/dioxin các cấp trong tỉnh sẽ triển khai những hoạt động gì nhằm trợ giúp cho nạn nhân chất độc da cam, thưa ông?***

Để chung tay xoa dịu nỗi đau da cam, Hội Nạn nhân chất độc da cam/dioxin tỉnh đã tham mưu UBND tỉnh ban hành Thư kêu gọi ủng hộ, giúp đỡ những gia đình, nạn nhân nhiễm chất độc da cam/dioxin nhân kỷ niệm 63 năm thảm họa da cam ở Việt Nam (10/8/1961 – 10/8/2024) và Tháng hành động vì nạn nhân chất độc da cam. Nội dung trọng tâm của hoạt động này gắn với tuyên truyền để người dân hiểu về sự nguy hại của chất độc da cam, sự ảnh hưởng của chất hóa học này đến sức khỏe, thể trạng người Việt Nam. Đồng thời, kêu gọi, vận động nguồn lực tổ chức các hoạt động thăm và tặng quà, trao vốn hỗ trợ tạo việc làm, xây dựng, sửa chữa nhà ở… cho nạn nhân chất độc da cam và thân nhân họ.

Trong đó, Hội Nạn nhân chất độc da cam/dioxin trong tỉnh phấn đấu huy động trên 300 triệu đồng, mỗi cấp hội cơ sở vận động từ 20 triệu đồng trở lên để hỗ trợ cho nạn nhân chất độc da cam có hoàn cảnh khó khăn.

● ***Trân trọng cảm ơn ông!***

Nguyễn Xuân *(thực hiện)*

---

có nhiều do dự và sau đó đã hạn chế việc sử dụng chất độc, trong đó có chất CS, nên vào tháng 4/1965 đã ra lệnh cho quân đội không sử dụng "hơi cay" trong bất kỳ hoạt động nào nữa. Thế nhưng sau đó, William Westmoreland - Tư lệnh Bộ Chỉ huy Viện trợ quân sự Mỹ tại Việt Nam (1964 - 1968) đã tìm cách hủy bỏ lệnh cấm bằng việc chứng minh hiệu quả của CS. Từ đó, Mỹ lại tiếp tục triển khai và ngày càng tăng cường sử dụng chất CS trong các hoạt động quân sự. Đến ngày 16/10/1965, Westmoreland đã công khai ra lệnh cho binh sĩ Mỹ có toàn quyền sử dụng hơi độc trong tác chiến.

Mãi đến năm 1971, quân đội Mỹ mới ngừng việc sử dụng các loại chất độc hóa học trong chiến tranh xâm lược tại Việt Nam. Trên thực tế phần lớn các thùng phuy chứa chất diệt cỏ lúc đó ở tình trạng bị thủng, hoen rỉ hoặc bẹp móp và không thể được vận chuyển trực tiếp về đảo Johnston. Do vậy, khoảng hơn 50% các thùng phuy này đã được tháo dỡ, hóa chất được thu gom và sang chiết vào các thùng lành lặn để vận chuyển ra khỏi Việt Nam. Thế nhưng, số phận của CS và các hóa chất khác không được công bố chi tiết. Trong khi đó, lính Mỹ khi sơ tán doanh trại và hỏa lực của mình vào giai đoạn cuối chiến tranh, họ lại tiếp tục đốt hoặc chôn các kho hóa chất không sử dụng hoặc bị hỏng, bao gồm CS, chất khử trùng, dung môi và thuốc trừ sâu.

Vì vậy, chất độc CS và các vũ khí, phương tiện chứa CS vẫn còn tồn lưu với số lượng khá lớn, chủ yếu là ở các kho, căn cứ quân sự cũ và nằm rải rác ở các cánh rừng, nương rẫy ở hầu hết các tỉnh miền Nam Việt Nam. Do đó, việc xử lý chất độc CS còn tồn đọng trên vùng lãnh thổ của Việt Nam sau chiến tranh vẫn còn là vấn đề cấp bách, đòi hỏi quá trình xử lý khoa học với nhiều công sức và chi phí để bảo đảm an toàn đời sống cho người dân.

Cần quan tâm nâng cao nhận thức chính trị của sinh viên

TS. **Lại Thị Ngọc Hạnh**
Trường Đại học Tây Nguyên

Sinh viên tình nguyện Trường Cao đẳng Sư phạm Đắk Lắk tham gia ôn tập hè cho thiếu nhi xã Ea Kuăng, huyện Krông Pắc. *Ảnh:* **Vân Anh**

Tổng kết kinh nghiệm "diễn biến hòa bình" - cuộc "chiến tranh không có khói súng" ở nhiều nước xã hội chủ nghĩa, các thế lực thù địch cho rằng: muốn đánh đổ chế độ xã hội xã hội chủ nghĩa thì không chỉ tấn công vào hệ tư tưởng, cường điệu các sai lầm, khuyết điểm của đảng cộng sản, của cán bộ đảng viên mà còn phải "hạ bệ thần tượng", đánh đổ "huyền thoại" - những người tiêu biểu nhất cho ý chí cách mạng, khát vọng của nhân dân, trí tuệ của dân tộc, làm sụp đổ tận gốc niềm tin của quần chúng đối với con đường cách mạng do đảng cộng sản dẫn dắt. Vì vậy, các thế lực thù địch không từ một thủ đoạn nào, tận dụng tất cả mọi diễn đàn trong thời đại công nghệ thông tin hiện đại để bôi xấu, xuyên tạc về cuộc đời, sự nghiệp, tư tưởng của Chủ tịch Hồ Chí Minh.

Các bài viết xuyên tạc về Chủ tịch Hồ Chí Minh, về Đảng Cộng sản Việt Nam xuất hiện nhiều trên mạng Internet mà các cơ quan chức năng không thể nào kiểm soát được hết. Điều này sẽ ảnh hưởng xấu đến tình cảm, thái độ của thế hệ trẻ mà đặc biệt là sinh viên đối với Chủ tịch Hồ Chí Minh, làm lung lay bản lĩnh chính trị của sinh viên.

Để nâng cao nhận thức chính trị cho sinh viên, giúp sinh viên có được hiểu biết đúng đắn về Chủ tịch Hồ Chí Minh và tư tưởng của Người, bên cạnh việc giảng dạy các nội dung kiến thức theo chương trình của Bộ Giáo dục và Đào tạo, thiết nghĩ cần chú ý những công việc sau:

Thứ nhất, tăng cường tuyên truyền phổ biến những quan điểm đúng đắn, phản bác lại những luận điệu xuyên tạc

Điều này có ý nghĩa quan trọng vì nếu không những quan điểm đúng đắn sẽ không được nhiều người biết đến trong khi các luận điệu xuyên tạc lại được lan truyền rộng rãi. Cần phổ biến các quan điểm đúng đắn trên nhiều phương tiện thông tin đại chúng, đặc biệt là trên Internet, vì đây chính là nơi có lượng người truy cập, theo dõi đông đảo. Đây cũng chính là môi trường lan truyền của những luận điệu xuyên tạc về Chủ tịch Hồ Chí Minh. Trong một cuộc khảo sát tôi thực hiện với 300 sinh viên của Trường Đại học Tây Nguyên, có 97,67% sinh viên chọn giải pháp chủ động tuyên truyền, làm rõ sự đúng sai của các thông tin liên quan đến Chủ tịch Hồ Chí Minh và chỉ có 1,33% sinh viên cho rằng cứ lờ đi, không đề cập, xem như không biết những luận điệu xuyên tạc đó.

Thứ hai, kiểm soát tốt các thông tin sai lệch, phản động trên mạng Internet

Có một thực tế là các luận điệu xuyên tạc, thông tin phản động chủ yếu được lan truyền trên mạng Internet, trong khi đó sinh viên lại là người thường xuyên sử dụng Internet nhất. Các thế lực thiếu thiện chí với Việt Nam nhận thức rất rõ vấn đề này và ngay lập tức, họ tập trung lôi kéo thanh niên, sinh viên, trí thức trẻ vào "ma trận" mới. Đặc điểm tâm lý khao khát cái mới là một nguyên nhân để tuổi trẻ tự nguyện trở thành "tín đồ" của cộng đồng mạng. Làm thế nào để thanh niên có đủ bản lĩnh nhận ra đâu là cái đúng, đâu là cái sai giữa muôn vàn thông tin đúng sai lẫn lộn? Chỉ có thể bằng cách sử dụng những trang mạng điện tử chính thống, có uy tín, cung cấp thông tin đầy đủ, kịp thời, đúng sự thật về các sự việc trong nước và quốc tế cho thanh niên. Sau mỗi sự kiện được dư luận chú ý, rất cần có các hình thức diễn đàn, tranh luận trên mạng để giúp thanh niên tìm ra chân lý. Bằng con đường này, các trang báo mạng sẽ khuyến khích thế hệ trẻ nhận thức đúng cái mới, có sức đề kháng trước những trang web "đen", những thông tin "nhân danh cái mới" xuất hiện đầy rẫy trên mạng mà không "tường lửa" nào có thể ngăn chặn được hết.

Thứ ba, nâng cao ý thức và năng lực tự học cho sinh viên

Sinh viên cần nâng cao tinh thần và năng lực tự học, tính sáng tạo, tích cực, chủ động nghiên cứu, tìm hiểu tài liệu. Ngoài những giờ học trên lớp, sinh viên cần chủ động tìm kiếm các tài liệu liên quan đến cuộc đời, sự nghiệp, tư tưởng của Chủ tịch Hồ Chí Minh; quan tâm tìm hiểu những sự kiện chính trị của đất nước… Tất cả những loại tài liệu này, sinh viên có thể tìm kiếm một cách dễ dàng trên mạng Internet hoặc thư viện của trường. Tri thức không thể tự nhiên mà có, không khổ công học hành mà nên. Không giảng viên nào có thể truyền đạt trên lớp tất cả kiến thức cần thiết, phân tích tất cả những sự kiện chính trị quan trọng của đất nước đang diễn ra… mà tự bản thân mỗi sinh viên phải thường xuyên, tự giác tìm hiểu, nghiên cứu. Những sự kiện chính trị xã hội của Việt Nam và thế giới thường xuyên được cập nhật trên các phương tiện thông tin đại chúng. Vì vậy, thay vì mỗi ngày thường xuyên vào mạng chỉ để lướt Facebook, chơi game, sinh viên cần dành thời gian để đọc những báo mạng chính thống chuyên phân tích các vấn đề chính trị xã hội trong và ngoài nước.

Nâng cao chất lượng giáo dục chính trị, bồi dưỡng lý tưởng cách mạng cho học sinh, sinh viên là một nhiệm vụ vừa cấp bách, vừa lâu dài. Tuyên truyền, phổ biến những quan điểm đúng đắn, đấu tranh chống lại những luận điệu xuyên tạc về Chủ tịch Hồ Chí Minh là việc làm có ý nghĩa cấp thiết hiện nay, góp phần bảo vệ giá trị di sản Hồ Chí Minh, giữ gìn hình ảnh cao đẹp vốn có của Chủ tịch Hồ Chí Minh trong dân tộc ta và toàn thể nhân loại, giúp thế hệ trẻ Việt Nam mà đặc biệt là sinh viên không bị "lạc lối" trên Internet.

"Gỡ khó" cho các dự án nhà ở xã hội

Khả Lê

Thực hiện đề án "Đầu tư xây dựng ít nhất 1 triệu căn hộ nhà ở xã hội cho đối tượng thu nhập thấp, công nhân khu công nghiệp giai đoạn 2021 - 2030" của Thủ tướng Chính phủ (Đề án), thời gian qua tỉnh Đắk Lắk đã triển khai nhiều giải pháp, đặc biệt là tập trung gỡ vướng cho những dự án nhà ở xã hội trên địa bàn.

Dự án Nhà ở xã hội quỹ đất 20% thuộc dự án Khu đô thị dân cư Km7, phường Tân An đang thực hiện các thủ tục đầu tư xây dựng để chuẩn bị khởi công. *Ảnh:* **K. Lê**

"Mở" về pháp lý

Thời gian qua, Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ, các bộ, ngành, cơ quan, địa phương đã quan tâm và có nhiều nỗ lực trong việc triển khai Đề án. Minh chứng là có nhiều văn bản liên quan chỉ đạo việc triển khai Đề án đã được ban hành, trong đó nhiều nhất là văn bản về lĩnh vực tín dụng. Nhiều hội nghị, cuộc họp liên quan đến tháo gỡ khó khăn, thúc đẩy phát triển nhà ở xã hội đã được tổ chức. Đồng thời, các bộ đang xây dựng, hoàn thiện các nghị định hướng dẫn thực hiện Luật Đất đai, Luật Nhà ở, Luật Kinh doanh bất động sản, trong đó có Nghị định quy định chi tiết một số điều của Luật Nhà ở về phát triển và quản lý nhà ở xã hội.

> **"Luật Đất đai, Luật Nhà ở, Luật Kinh doanh bất động sản 2023 mới có hiệu lực sẽ gỡ vướng về pháp lý cho nhiều dự án bất động sản, trong đó có dự án nhà ở xã hội. Từ đó giúp nguồn cung cho thị trường bất động sản dồi dào hơn" -** *bà* **Dương Thị Lan,** *Giám đốc Công ty Cổ phần Địa ốc SALA.*

Đặc biệt, hiện nay Luật Nhà ở, Luật Kinh doanh bất động sản (có hiệu lực từ tháng 8/2024) đã tháo gỡ một số khó khăn, vướng mắc của chủ đầu tư và đối tượng mua nhà ở xã hội. Theo chia sẻ của một doanh nghiệp trong lĩnh vực đầu tư, xây dựng, Luật Nhà ở 2023 mới có hiệu lực từ đầu tháng 8 quy định nhà đầu tư dự án nhà ở xã hội không phải thực hiện các thủ tục xác định giá, tiền sử dụng và thuê đất ngay từ đầu. Đây là "điểm gỡ" rất trúng về pháp lý cho các chủ đầu tư, bởi trước kia muốn đầu tư xây dựng dự án nhà ở xã hội, họ phải thực hiện các thủ tục liên quan đến xác định giá đất, tiền sử dụng đất, thuê đất để làm hồ sơ xin miễn các loại tiền này. Trong khi các thủ tục trên thường kéo dài, khiến các đơn vị gặp không ít khó khăn.

Bên cạnh đó, theo khoản 2, Điều 85, Luật Nhà ở 2023, chủ đầu tư dự án xây dựng nhà ở xã hội (không dùng vốn đầu tư công) còn được ưu đãi thuế giá trị gia tăng, thuế thu nhập doanh nghiệp theo quy định của pháp luật về thuế. Đồng thời, được hưởng lợi nhuận định mức tối đa 10% tổng chi phí đầu tư xây dựng đối với phần diện tích xây dựng nhà ở xã hội; được dành tối đa 20% tổng diện tích đất ở trong phạm vi dự án đã đầu tư xây dựng hệ thống hạ tầng kỹ thuật để đầu tư xây dựng công trình kinh doanh dịch vụ, thương mại, nhà ở thương mại; được vay vốn với lãi suất ưu đãi. Chủ đầu tư còn được hỗ trợ thực hiện đấu nối hệ thống hạ tầng kỹ thuật của dự án với hệ thống hạ tầng kỹ thuật của khu vực, bảo đảm đồng bộ hạ tầng xã hội trong và ngoài phạm vi dự án…

Không chỉ đưa ra các điều kiện nới lỏng hơn với chủ đầu tư, quy định của Luật Nhà ở 2023 về điều kiện dành cho người mua nhà ở xã hội cũng thoáng hơn trước rất nhiều, đơn cử là điều kiện xác định về thu nhập, xác định về nơi cư trú.

Tháo gỡ khó khăn cho từng dự án

Theo Sở Xây dựng, hiện nay trên địa bàn tỉnh đang thực hiện 4 dự án nhà ở xã hội bao gồm: Nhà ở xã hội quỹ đất 20% thuộc dự án Khu dân cư Hà Huy Tập, phường Tân An thuộc khu đô thị phía Bắc đường vành đai phía Tây (gọi tắt là dự án Khu dân cư Hà Huy Tập); Nhà ở xã hội quỹ đất 20% thuộc dự án Khu đô thị dân cư Km7, phường Tân An; Nhà ở xã hội khối 6, phường Khánh Xuân (nhà ở xã hội độc lập); Nhà ở xã hội quỹ đất 20% thuộc dự án Khu phức hợp nhà ở thông minh kết hợp trung tâm thương mại 161 Nguyễn Chí Thanh. Trong đó, dự án Nhà ở xã hội quỹ đất 20% thuộc dự án Khu dân cư Hà Huy Tập đang triển khai. Hiện nay dự án đã hoàn thiện phần móng của 9/9 khối nhà chung cư; đã được Sở Xây dựng xác nhận đủ điều kiện được bán, cho thuê mua nhà ở hình thành trong tương lai đối với 5/9 khối nhà. Đối với 3 dự án còn lại hiện đang thực hiện các thủ tục để chuẩn bị triển khai.

Thực hiện Đề án, Thủ tướng Chính phủ giao cho tỉnh Đắk Lắk xây dựng 18.800 căn nhà ở xã hội, trong đó năm 2024 phải hoàn thành 1.200 căn. Để hoàn thành chỉ tiêu được giao, UBND tỉnh đã ban hành Kế hoạch phát triển nhà ở của tỉnh giai đoạn 2021 - 2025 và năm 2024; Kế hoạch xây dựng 1.200 căn nhà ở xã hội năm 2024 thuộc Đề án trên địa bàn tỉnh. Tỉnh cũng đưa ra những giải pháp cụ thể cho từng dự án, từng đơn vị. Trong đó, Sở Xây dựng theo dõi, đôn đốc, hướng dẫn chủ đầu tư, khẩn trương hoàn thành dự án theo tiến độ được duyệt và tiếp tục thực hiện thủ tục xác nhận điều kiện bán, cho thuê mua nhà ở xã hội hình thành trong tương lai khi đủ điều kiện theo quy định pháp luật về nhà ở, kinh doanh bất động sản và các thủ tục có liên quan đối với dự án Nhà ở xã hội quỹ đất 20% thuộc dự án Khu dân cư Hà Huy Tập. Đồng thời tiến hành đôn đốc chủ đầu tư khẩn trương tổ chức khởi công xây dựng bảo đảm tiến độ triển khai dự án, thực hiện đầy đủ các thủ tục đầu tư xây dựng nhà ở xã hội theo quy định đối với dự án Nhà ở xã hội quỹ đất 20% thuộc dự án Khu đô thị dân cư Km7, phường Tân An.

UBND TP. Buôn Ma Thuột cũng đang khẩn trương đẩy nhanh tiến độ điều chỉnh quy hoạch chi tiết khu đô thị mới trung tâm phường Khánh Xuân để Sở Kế hoạch và Đầu tư tham mưu UBND tỉnh điều chỉnh dự án đầu tư Nhà ở xã hội khối 6, phường Khánh Xuân, TP. Buôn Ma Thuột. Đồng thời thực hiện các bước để bàn giao mặt bằng cho chủ đầu tư triển khai dự án Nhà ở xã hội thuộc quỹ đất 20% dự án Khu phức hợp nhà ở thông minh kết hợp trung tâm thương mại 161 Nguyễn Chí Thanh.

Diễn đàn doanh nghiệp

Cần "lắng nghe, thấu hiểu"

Giang Nam

Trong bối cảnh doanh nghiệp (DN) đang gặp rất nhiều khó khăn do đơn hàng và giá cả sụt giảm, đứt gãy chuỗi cung ứng, chi phí đầu vào tăng… họ rất cần sự hỗ trợ từ các cấp, các ngành. Thế nhưng, ngược với mong muốn đó, nhiều DN lại đang rất vất vả vì bị "hành" bởi một số cơ quan hành chính.

Mới đây, trong cuộc làm việc với một DN sản xuất, xuất khẩu nông sản trên địa bàn tỉnh, khi được hỏi về sự hỗ trợ của các cấp, các ngành trong quá trình hoạt động, người đứng đầu DN này đã chua chát thốt lên rằng: "Nếu kéo dài tình trạng này, chắc tôi phải đóng cửa DN".

"Tình trạng này" là gì? Theo đại diện DN, khó khăn về thị trường thì DN không ngại, bởi đó là quy luật tất yếu, nếu muốn tồn tại và phát triển thì DN phải có chiến lược để thích ứng với khó khăn. Điều DN "ngán" nhất lại đến từ các cơ quan quản lý nhà nước. Bên cạnh một số cơ quan quản lý có sự chia sẻ, hỗ trợ để DN phát triển thì cũng còn đó không ít đơn vị "làm khó" DN, từ thủ tục kiểm tra chồng chéo, thái độ của người thực hiện không đúng mực, thường bị yêu cầu thêm các giấy tờ, hồ sơ ngoài quy định… Có những đoàn kiểm tra chuyên ngành có chương trình làm việc, kiểm tra kéo dài hàng tuần liền khiến hoạt động của DN bị ảnh hưởng không nhỏ. Sau nhiều năm gắn bó tâm huyết với sản xuất, kinh doanh nông sản, đơn vị đã tạo lập được thương hiệu mạnh, có được chỗ đứng vững chắc trên thị trường trong và ngoài nước. Thế nhưng có những thời điểm mà đối tác, nhất là đối tác quốc tế đến thực tế tại DN thì đúng vào lúc các cơ quan quản lý đang thanh, kiểm tra khiến các đối tác giảm sút niềm tin vào DN và có những "lấn cấn" nhất định khi đi đến quyết định hợp tác làm ăn. Khổ một

Đắk Lắk Cuối tuần | 5
Số: 29 (7613) ngày 11/8/2024

Sôi nổi sân chơi hè cho trẻ em

Huyền Diệu

Trong kỳ nghỉ hè, trẻ em trên địa bàn tỉnh đã được tham gia nhiều hoạt động sôi nổi, bổ ích, tạo tinh thần hứng khởi để chuẩn bị bước vào năm học mới.

Các em thiếu nhi thị trấn Ea Súp biểu diễn võ thuật tại Trại hè năm 2024. *Ảnh:* **H. Diệu**

Sôi nổi trại hè

Những ngày đầu tháng 8, các em thiếu nhi tại thị trấn Ea Súp (huyện Ea Súp) hồ hởi tham gia chương trình Trại hè do Ban Chỉ đạo hoạt động hè thị trấn Ea Súp phối hợp cùng các đơn vị tổ chức. Trại hè có 19 tiểu trại với hơn 400 trại sinh là thiếu nhi, cùng với đông đảo đoàn viên thanh niên đến từ các thôn, buôn, tổ dân phố trên địa bàn thị trấn.

Sau khi vượt qua thử thách tại lễ nhập trại, các trại sinh vô cùng hào hứng tham gia nhiều hoạt động hấp dẫn, bổ ích như: diễu hành, thi nghi thức; thi văn nghệ; trò chơi dân gian, team building; thi Rung chuông vàng; tuyên truyền phòng, chống tai nạn thương tích… Đặc biệt sôi động là chương trình đêm lửa trại. Tại đây, các trại sinh cùng đoàn viên thanh niên, người dân địa phương quây quần chung quanh ánh lửa trại; thưởng thức thanh âm cồng chiêng do nghệ nhân trình diễn; cùng nhảy múa, hát ca tạo nên một không khí vô cùng náo nhiệt.

Em Lê Nguyễn Gia Hân (SN 2013, tổ dân phố Đoàn Kết, thị trấn Ea Súp) chia sẻ: "Đến với trại hè, em được hòa mình vào các hoạt động tập thể, giao lưu cùng bạn bè tại địa phương. Em thích nhất cuộc thi Rung chuông vàng vì nó giúp em rèn luyện phản xạ nhanh nhạy, học hỏi thêm được nhiều kiến thức". Theo anh Đặng Văn Tình, Bí thư Đoàn thị trấn Ea Súp, thông qua Trại hè nhằm góp phần đa dạng các hoạt động hè, tạo sân chơi lành mạnh, bổ ích cho thiếu nhi, đồng thời lồng ghép, đẩy mạnh công tác tuyên truyền, giáo dục, giúp trẻ em tại địa phương đón một mùa hè vui vẻ, an toàn.

Năm 2024, cùng với huyện Ea Súp, một số địa phương trên địa bàn tỉnh cũng đã tổ chức Trại hè vô cùng sôi nổi và ý nghĩa. Tại huyện Lắk, Trại hè do Huyện Đoàn phối hợp cùng Hội đồng Đội huyện Lắk tổ chức vào đầu tháng 8 với hơn 100 trại sinh là thiếu nhi đến từ 11 xã, thị trấn trên địa bàn. Tại đây, các em được trải nghiệm nhiều trò chơi tập thể như: nhảy dây, nhảy bao bố, kéo co, múa hát; đồng thời trang bị thêm kỹ năng về bơi lội; phòng, chống đuối nước; rèn luyện kỹ năng giao tiếp, làm việc nhóm; văn hóa ứng xử…

Các em thiếu nhi tham gia lớp học tiếng Anh miễn phí tại TP. Buôn Ma Thuột hè năm 2024. *Ảnh:* **H.Diệu**

Đa dạng hoạt động trải nghiệm, học tập

Nhằm đẩy mạnh các hoạt động trải nghiệm, rèn luyện cho trẻ em, hè năm 2024, các cơ quan, đơn vị trên địa bàn tỉnh đã phối hợp tổ chức nhiều chương trình, hoạt động ý nghĩa. Trong đó, có thể kể đến Trại bồi dưỡng sáng tác văn học nghệ thuật Hương rừng do Hội Văn học Nghệ thuật tỉnh phối hợp với Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch, Sở Giáo dục và Đào tạo tổ chức vào tháng 7 vừa qua. Với nhiều hoạt động phong phú, chương trình đã tạo sân chơi thú vị, bồi đắp cảm xúc, ươm mầm tài năng văn học nghệ thuật cho thanh thiếu nhi trên địa bàn tỉnh. Hay chương trình "Học kỳ trong quân đội" do Tỉnh Đoàn, Bộ Chỉ huy Quân sự tỉnh, Sở Giáo dục và Đào tạo tổ chức đã tạo sân chơi lành mạnh, mang đến cho các em những trải nghiệm mới mẻ, qua đó góp phần xây dựng thế hệ trẻ Việt Nam giàu lòng yêu nước, có bản lĩnh, trí tuệ, năng động, sáng tạo, sẵn sàng và tự giác thực hiện nghĩa vụ quân sự, bảo vệ Tổ quốc.

Song song với các hoạt động vui chơi, trải nghiệm, nhiều lớp học miễn phí cũng đã được mở ra trong dịp hè. Tại xã Ia R'vê (huyện Ea Súp), hằng năm, Đoàn xã vẫn duy trì các lớp ôn tập kiến thức miễn phí vào mỗi dịp hè. Với lịch học được giãn cách giữa các ngày trong tuần, lớp học giúp học sinh được củng cố kiến thức, tạo tinh thần thi đua sôi nổi. Hè năm 2024, Đoàn xã Ia R'vê đã mở trên 20 lớp ôn tập hè vào buổi tối, có 40 tình nguyện viên giảng dạy, thu hút gần 200 học sinh trên địa bàn xã học tập.

Hay lớp học tiếng Anh miễn phí tại TP. Buôn Ma Thuột do Tỉnh Đoàn tổ chức đã mang đến cho các em nhỏ một mùa hè bổ ích. Lớp học diễn ra vào thứ hai, thứ tư, thứ sáu trong tuần tại buôn Akô Dhông (TP. Buôn Ma Thuột), các em thiếu nhi được chia làm hai lớp, mỗi lớp từ 15 - 20 em. Anh Đoàn Ngọc Lâm (phường Tân Lợi, TP. Buôn Ma Thuột), tình nguyện viên giảng dạy tại lớp chia sẻ, đến với lớp học, học sinh sẽ được ôn luyện, giới thiệu từ vựng, ngữ pháp đơn giản và thực hành giao tiếp tiếng Anh. Để tạo hứng thú và hiệu quả học tập, tình nguyện viên hướng dẫn từ vựng theo chủ đề bằng các hình ảnh trực quan sinh động, tổ chức trò chơi giúp học sinh thích thú hơn.

Có thể thấy, thông qua các chương trình, hoạt động đã tạo sân chơi lành mạnh, thiết thực cho thiếu nhi trong dịp hè, thể hiện sự quan tâm của các cơ quan, tổ chức, đơn vị trong công tác chăm lo cho thiếu nhi trên địa bàn tỉnh.

nỗi, DN phải tiếp quá nhiều đoàn thanh tra, kiểm tra trong một năm. Dù cùng một nội dung, một lĩnh vực nhưng lại có nhiều đơn vị thanh tra, kiểm tra khác nhau, dẫn đến tình trạng trùng lặp, chồng chéo trong hoạt động thanh tra, kiểm tra. Như thế thử hỏi thời gian đâu nữa để DN chuyên tâm sản xuất, kinh doanh hiệu quả?.

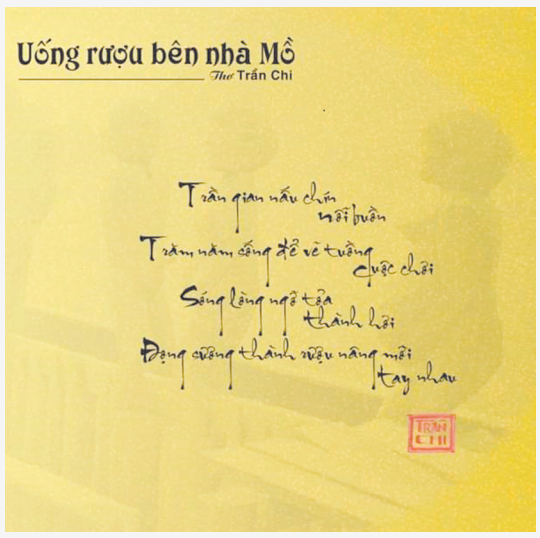
Vấn đề tắc nghẽn và tốn kém chi phí hành chính đã nói nhiều lần. Làm thế nào để giảm bớt chi phí hành chính, rút ngắn thời gian kiểm tra, đẩy nhanh chuyển đổi số để hỗ trợ DN cũng đã được Chính phủ, các bộ, ngành đặt "quyết tâm" thực hiện. Trong đó, cụ thể nhất liên quan đến nội dung này là Nghị quyết 19/NQ-CP và Nghị quyết 35/NQ-CP của Chính phủ về cải thiện môi trường kinh doanh, nâng cao năng lực cạnh tranh quốc gia; hỗ trợ và phát triển DN. Đặc biệt, Chỉ thị số 20/CT-TTg của Thủ tướng Chính phủ về việc chấn chỉnh hoạt động thanh tra, kiểm tra đối với DN cũng đã nêu rõ: "Khi xây dựng, phê duyệt kế hoạch thanh tra hằng năm không để xảy ra tình trạng thanh tra, kiểm tra quá 1 lần/năm đối với DN; phải bảo đảm sự kế thừa kết quả thanh tra, kiểm toán, không làm cản trở hoạt động bình thường của DN…". Thế nhưng không ít DN vẫn "than phiền" vì bị thanh kiểm tra từ hai lần trở lên trong năm và có sự trùng lặp về nội dung giữa các đoàn thanh kiểm tra.

Hoạt động cải cách hành chính, cải thiện môi trường đầu tư kinh doanh, hỗ trợ DN của mỗi địa phương được thể hiện rõ nhất ở Chỉ số năng lực cạnh tranh cấp tỉnh (PCI). PCI phản ánh mức độ hài lòng và ghi nhận của cộng đồng DN đối với nỗ lực nâng cao chất lượng chỉ đạo điều hành, cải thiện môi trường đầu tư kinh doanh của địa phương. Không thể phủ nhận nỗ lực của tỉnh trong việc cải thiện chỉ số này, nhưng nỗ lực này vẫn chưa được cộng đồng DN ghi nhận, đánh giá cao. Hầu hết điểm số các chỉ số thành phần trong PCI năm 2023 của Đắk Lắk đều ở mức thấp, chưa có sự cải thiện hoặc cải thiện không đáng kể so với các tỉnh thành khác. Ngoài ra, vẫn còn 3 chỉ số thành phần có điểm số ở mức thấp, dưới 6 điểm là: đào tạo lao động, cạnh tranh bình đẳng, tính minh bạch. Do đó, cần thiết phải quyết liệt hơn nữa trong việc cải thiện môi trường đầu tư kinh doanh, thúc đẩy phát triển kinh tế tư nhân, hỗ trợ DN. Cần bảo đảm tính ổn định, nhất quán của việc xây dựng, thực thi chính sách, pháp luật và đặc biệt là phải nâng cao hiệu quả thực thi của đội ngũ cán bộ các cấp…

DN làm ăn thuận lợi sẽ góp phần quan trọng vào sự phát triển kinh tế – xã hội của địa phương. Mong rằng cơ quan quản lý nhà nước "lắng nghe, thấu hiểu" hơn nữa để không còn tình trạng phải "đóng cửa DN" vì... môi trường kinh doanh.

Chân dung nghệ sĩ

Có người vô tư buông bỏ để đi về...

Nhà thơ Trần Chi.

Đình Đối

Tôi mượn ý nghĩa câu thơ của anh để tưởng nhớ về anh - nhà thơ, nhà báo Trần Chi (nguyên ủy viên Ban Chấp hành Hội Văn học Nghệ thuật Đắk Lắk, Trưởng Đài Truyền thanh - Truyền hình huyện Krông Năng): *"Đêm cuối năm ngồi ngẫm lại tháng ngày qua/ Ngẫm lại buồn vui, ngọt bùi cay đắng/ Ngẫm lại những yêu thương, hờn giận/ Ngẫm lại đời qua bao cuộc khóc cười/ Sắp ngửa cuộc đời, sắp ngửa tôi/ Chợt nuối tiếc một thời nông nổi/ Vô tư buông những năm tháng đi về…"*. Và nay, anh đã thật sự buông bỏ hết để đi về miền mây trắng - những suy ngẫm về bản thân, thế cuộc mà anh đã từng trải qua và thao thức trong thơ mình, giờ đây cũng như sương khói vô thường.

Thế nhưng người đọc thơ Trần Chi thì vẫn nhớ, thậm chí luôn neo lại những tình cảm chân thành và hồn hậu mà anh đã chia sẻ, dự cảm với anh em bè bạn một thời gian khó trên vùng đất Phú Xuân, huyện Krông Năng bây giờ. Nhiều lần tôi được nghe anh chia sẻ: Những năm tháng ấy, từ thập niên 80 – 90 của thế kỷ trước, lớp thanh niên xung phong như anh từ TP. Huế vào đây khai phá, xây dựng vùng kinh tế mới, sống được và vượt qua mọi nghịch cảnh cũng nhờ vào rượu và thơ đó thôi. Nói vậy không quá chút nào, bởi thơ anh từng viết: *"Bạn trách tôi lâu rồi sao chẳng làm thơ/ hay bụi Tây Nguyên đã phủ mờ ký ức/ Hay men rượu đã làm chai huyết mạch…"*.

Cái khổ ngày ấy quả không tả xiết, nói như Trần Chi rằng, phải "mượn câu thơ mà đứng dậy" - tâm thế ấy, không những để cho anh và bạn bè cùng trang lứa như Trần Văn Hội, Trần Văn Tương, Quách Thành (đều đã thanh thản nằm lại trên quê hương mới Buôn Hồ, Krông Năng) lấy đó làm nhựa sống để làm việc và cống hiến; mà còn an ủi, vỗ về với cả cộng đồng những người chung quanh. Nhà thơ Trần Chi đã trọn vẹn với điều đó trong những đêm "Uống rượu bên nhà mồ" (tập thơ duy nhất của anh ra mắt bạn đọc vào năm 2006): *"Đêm trên nhà mồ/ Ngồi bên người đã khuất/ Không gian chia làm hai vùng/ Lạnh ngắt - xốn xang/ Chiếc cần rượu bắt ngang như chiếc cầu vồng bảy sắc/ Như nối hai đầu âm - dương/ Amí ơi hãy uống chung cần rượu yêu thương/ Dẫu cái chết đã ngăn cách làm hai nửa/ Đêm có còn dài con đốt bùng lên ngọn lửa/ Mà trầm ngâm nhìn ánh lửa thâu đêm/ Ơi nhịp cần rung theo từng cơn gió thổi ngang/ Đêm trên nhà mồ khơi dậy quãng đời gian khổ/ Qua chín núi mười khe sau lưng còn đỏ lửa/ Cực còn chạy theo bóng Amí in dài…"*.

Cô giáo Nguyễn Thị Thuận, vợ anh cũng thấm đẫm với tình cảm ấy, nên khi nhà thơ Trần Chi mở lời xin "tài trợ" để in tập thơ "Uống rượu bên nhà mồ" thì chị đồng ý ngay. Nói như nhà phê bình văn học Phạm Phú Phong, bạn anh: Tập thơ là di sản tinh thần đặc sắc của Trần Chi. Uống rượu, làm thơ như rút gan ruột của mình ra trang trải với người người, với đời - và đó cũng là một cách sống, một tuyên ngôn của Trần thi sĩ vậy!

"Ở trọ trần gian" 67 năm (1958 – 2024), tròn 20 tuổi Trần Chi theo Đoàn thanh niên xung phong lên Buôn Hồ - Krông Năng mở đất, lập làng và uống rượu, làm thơ từ đó. Trong nhiều thi phẩm của mình, không ít lần anh giã biệt bạn bè, anh em bằng những câu thơ chếnh choáng, nhưng thấm đẫm tình yêu đời và tình thân ái: *"Hùng ơi!/ Thắp cho mi một nén nhang, điếu thuốc/ Rồi vác mặt nhìn trời thơ thẩn/ Có con chim nào tha niềm vui làm tổ/ Mi chỉ còn như tiếng độc huyền cầm đêm vọng tiếng cô liêu/ Thôi đừng trách cuộc đời sao nghiệt ngã/ Gió xô nghiêng bạc nửa mái đầu/ Thôi đừng trách chén rượu nồng sao nhạt/ Uống vào rồi mộng mị hóa chiêm bao"* (Chiều cuối năm viếng bạn).

Tôi nghĩ, Trần Chi viết những câu thơ viếng bạn mà như lời điếu cho mình. Thành ra, tôi cũng như bạn bè, anh em của Trần thi sĩ không phải viết thêm gì nữa, chỉ cần thay ngôi/từ nhân xưng và đọc lên một cách hào sảng bài thơ trên để tưởng nhớ.

Tác giả - tác phẩm

Hồn quê và nh

(Nhân đọc *"Hơi thở trong bàn*

Đặng Bá Tiến

Tôi thích đọc trang Facebook của Thái Hạo. Ở đó, tôi tìm thấy hồn quê, tình người, những nỗi niềm và tâm sự của anh về nhiều vấn đề của cuộc sống. Bởi thế, khi nghe tin anh cho ra mắt cuốn sách đầu tay "Hơi thở trong bàn tay", tôi liền đặt mua sách, với một tâm trạng háo hức, chờ đợi.

Cuốn sách có 46 bài viết. Bằng lối viết giản dị, trong sáng, dễ hiểu, Thái Hạo phản ánh, ghi chép những sự vật, hiện tượng chung quanh như anh vốn thấy. Nhưng điều hơn người khác, là Thái Hạo chỉ ra được, nói ra được cái tinh tế, sâu thẳm, hồn cốt nhất của người làng quê, của sự vật, hiện tượng; đồng thời thổi được cảm xúc của anh vào con chữ, khiến những sự vật bình thường trở nên sống động, truyền được cảm xúc vào lòng người đọc. Chẳng hạn anh viết về con cóc già thường ngồi trong cái lu cũ bỏ dưới mái hiên nhà: "Cứ mỗi ngày vào lúc trời nhá nhem là hắn nhảy ra đi kiếm ăn, bằng một cú nhảy rất gọn, không phải cú nhảy dữ dội của con ếch, cũng không giống một mũi tên vút gió trong dáng lao của con chẫu chàng; cóc nhảy từng bước, chậm rãi, khoan thai mà vững chãi. Trong cái bước nhảy ấy có phong độ của bậc đại nhân, thong dong mà dũng mạnh, tự tại...". Rồi một ngày thu, mưa đầu mùa như trút, cái lu đầy nước. Mất nơi trú ngụ, con cóc bỏ đi, "bỏ lại chiếc lu một mình dưới mái hiên, bỏ lại bầu trời và khu vườn. Chắc bây giờ nó đang ngồi điềm nhiên mà nhìn một khung trời khác. Không biết có khi nào nó chợt nhớ về một chiếc lu và những xôn xao bên bậc cửa của người, rồi khẽ chớp mắt nhìn cơn dông đang tới bên kia trời...". Một tản văn ngắn về con cóc, nhưng Thái Hạo gợi cho ta thật nhiều mối liên hệ/ liên tưởng, xui ta nhìn lại mình: có khi nào ta để tâm đến những người quanh ta, đến những con vật, sự việc nho nhỏ quanh ta?

Trong bài "Ngõ quê", viết về những cái ngõ rất bình thường ở miền Trung, khi anh viết tới những đêm trăng, cả nhà trải chiếu giữa sân ngồi ăn ốc. Mấy đứa trẻ được sai ra ngõ bẻ gai quýt rừng vào lể ốc, "Những chiếc gai thơm nồng nàn còn xanh vỏ, quyện với mùi ốc làm thành một mùi tuổi thơ chưa tan. Bây giờ, những ai chắc không cách gì hình dun đặc biệt ấy", thì sự tinh tế vê anh đã đi đến tận cùng. Đấy của tâm hồn Thái Hạo và vă

Tản văn nào, ghi chép n gợi tình quê, hồn quê, như là tản văn về "Tiếng cuốc". C gần gũi, cách đây vài ba chụ xứ ta chẳng có. Tiếng cuốc thiết những chiều đồng, lú nhá nhem, hay những sáng l tan như tha thiết, giục giã, văn nằm lòng nhiều thế hệ h ở làng quê, những bờ cây, b phát quang, chặt bỏ, làng q hết, rừng cũng bị chặt phá ta săn bắn chim tràn lan, bừa b hiếm hoi dần. Lâu lâu may được bóng con chim cuốc v bụi, một quãng vắng nào đ kêu toáng lên như ngày xưa "rút kinh nghiệm" để giữ th đó là sự "tiến hóa" của loài viết về điều này xót xa đến á chặt miệng để giữ lấy sinh m mời gọi tử thần. Đó là bước của loài chim. Chúng nén ti lồng ngực và lao vụt qua nhữ đê, qua gốc dứa, qua lau sậy Với cái đà "tiến hóa oan ngh không còn tiếng chim cuốc mấy dòng thật gan ruột: "Có cùng âm thanh nén chặt nơ loài chim. Có một dòng lịch chim ấy, và một dòng văn h hậu thế không xa? Mai kia, và bảo rằng cha ông chúng làm thơ...". Có lẽ đây là tiếng dao cứa vào trái tim ta; nó h lời kêu gọi khẩn thiết về vấn bảo vệ sự sống.

Ngoài những nội dung n

Lời hay ý đẹp

●*Những điều chúng ta nghĩ quyết định những điều sẽ xảy ra với chúng ta, và vì thế nếu chúng ta muốn thay đổi cuộc sống, chúng ta cần phải thay đổi từ cách suy nghĩ của chúng ta.*

Wayne Dyer

●*Đừng khóc tiếc nuối cho những gì đã xảy ra trong quá khứ. Đừng căng thẳng cho những việc chưa xảy ra trong tương lai. Hãy sống trọn vẹn ở thời điểm hiện tại và làm nó thật tươi đẹp.*

Khuyết danh

●*Luôn luôn hãy mở to đôi mắt. Hãy quan sát khắp mọi thứ xung quanh. Bởi vì tất cả những gì bạn thấy đều có thể truyền cảm hứng cho bạn.*

Grace Coddington

●*Tôi mang ơn cha mẹ cho tôi sự sống, nhưng tri ân thầy tôi đã dạy tôi sống đẹp.*

Alexander the Great

Tạp bút

Có những bữa ngo của phòng trọ, lòn ngơ ngác đến mà mình.

Cái sân nhà be bé châ thơ nơi tôi. Sân nhà cũ, " chắp nối tựa như chiếc á này một mảnh vải vuông kia một mảnh khác tô sắ vui mắt, dễ thương. Trướ được "nâng cấp" thành sâ xi măng nhưng chẳng hề sân thỉnh thoảng lại xu chắp nối khác màu bố tạ lại có khoảng hổng, trơ đ dương xỉ mọc lên lẫn lấn

Thế mà đứa trẻ tôi lạ từ vài ba thứ bé mọn, du Trong con mắt thơ trẻ, ch về cái nghèo hay sánh so v háo hức, bất ngờ trước nh lên he hé. Hệt như sân đ vài nét chấm phá độc đ thiếu thốn, khó khăn ta cực mà mỉm cười.

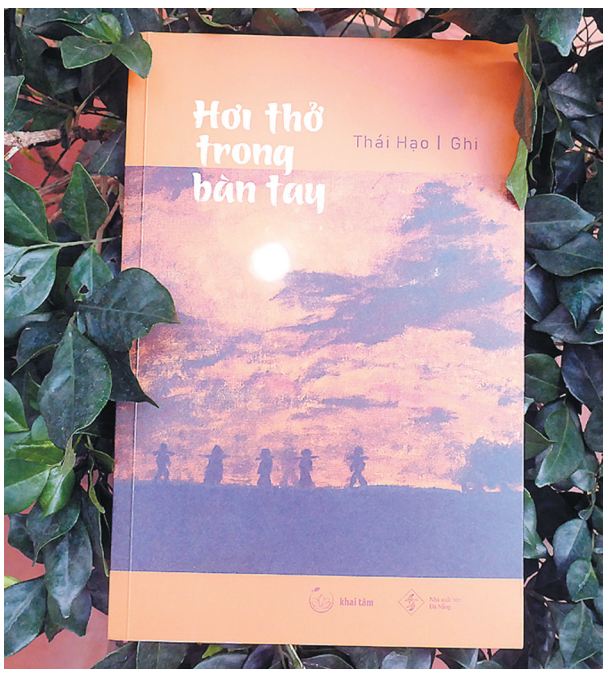
Nhớ khoảng sân dư ánh nắng lấp lánh, chứa

ữ̃ng nỗi niềm

n tay" của Thái Hạo, NXB Đà Nẵng 5/2024)

i lể ốc bằng tăm nhọn
ng ra được cái hương vị
ề mùi vị hồn quê trong
y chính là sự "đặc biệt"
n chương Thái Hạo.
ào của Thái Hạo cũng
ng ám ảnh với tôi nhất
Con cuốc, một con vật
ục năm làng quê nào ở
kêu khắc khoải, thảm
c hoàng hôn bóng tối
hè lúc sương sớm chưa
gọi mời đã đi vào thơ
học trò. Nhưng bây giờ
ụi rậm phần lớn đã bị
uê đã bê tông hóa gần
an hoang, cùng với nạn
ãi, thì chim cuốc cũng
mắn lắm ta mới thấy
ội vàng lủi qua một bờ
ó. Nó không còn dám
vì sợ bị lộ. Nó cũng biết
hân chăng? Phải chăng
chim cuốc? Thái Hạo
m ảnh: "Cuốc phải giữ
ạng, vì tiếng kêu là lời
"tiến hóa" oan nghiệt
ếng gọi bạn tình trong
ững bụi cây, qua đường
... như những ảo ảnh".
iệt" này sẽ đến một lúc
c. Và Thái Hạo buông
một khởi sinh đã chết
ơi cuống lưỡi của một
n sử sẽ chết theo tiếng
ọc sẽ thành thần bí với
những đứa trẻ sẽ cười
đã bịa ra tiếng cuốc để
kêu đớn đau nhất, như
ơn mọi khẩu hiệu, mọi
để bảo vệ môi trường,

êu trên, cuốn sách của

Thái Hạo còn có nhiều bài viết giàu chất thơ, ngôn ngữ đẹp, nhiều bài viết có tính phản biện sâu sắc về lĩnh vực giáo dục, văn hóa, nhiều triết luận hay, chí lý về cuộc đời, lẽ sống. Có lẽ chẳng có lời nào thấm thía, sâu sắc hơn khi Thái Hạo viết về các địa danh: "Mỗi địa danh là một cuốn cổ thư đặc biệt: ngắn nhất nhưng đã được viết lâu nhất và dung chứa nhiều nhất về thông tin và văn hóa. Vì thế xóa bỏ một địa danh lâu đời cũng gần như hành động đốt sách vậy".

Tôi xin mượn lời của nhà giáo, nhà nghiên cứu phê bình văn học Nguyễn Thị Tịnh Thy để kết thúc bài viết này: "Hơi thở trong bàn tay" là ghi chép hằng ngày về những gì thân thuộc chung quanh, là câu chuyện "viết dưới hiên nhà"... tác giả không có mục đích theo đuổi những điều to tát, những vấn đề đại sự. Nhưng bao nhiêu mất mát và trống vắng trong 46 tản văn, dù được thể hiện với giọng văn điềm đạm, ôn hòa và trầm tĩnh cũng khiến ta giật mình nghĩ đến những việc lớn lao hơn". Đây chính là sự hấp dẫn của tác phẩm, nhất là với những người nhiều ngẫm nghĩ.

Lê Văn Trường

Thu về

Cánh cửa mùa thu mở ra
nắng lưa thưa đậu mềm trên lá
gió ru tình êm ả
hoa cúc mơ màng, con bướm vờn quanh…

trời thu rộng khoác chiếc áo xanh
mây trắng trên đầu trôi nhàn hạ
dòng sông quê bên bồi bên lở
nhánh lục bình theo nước lênh đênh…

hàng dừa cao ngoài ngõ đứng lặng thinh
cỏ thêu dài con đường ta đếm bước
bao điều mình hẹn ước
lá thu bay trên phím thời gian…

em nghĩ gì khi mùa thu đã sang?
làn gió khẽ trêu đùa trên mái tóc
em - có trong anh một màu nắng nhẹ
êm đềm trầm lắng như câu thơ…

Tịnh Bình

Phố như hò hẹn thu về

Con đường đêm qua lá ướt
Hình như gió khóc điều gì
Và cơn mưa hồng đã rụng
Lẽ nào mùa hạ toan đi?

Bát ngát tiếng chim buổi sớm
Dùng dằng nắng hạ đa mang
Mùa thu đến đâu rồi nhỉ?
Sao đã nôn nao lá vàng

Day dứt thềm mưa ngâu rắc
Chạm vào miền nhớ xanh rêu
Bông hoa ơ thờ cánh mỏng
Khơi lên nhung nhớ bao chiều

Hút mắt xa rồi hạ cũ
Ngõ còn thảng thốt lời ve
Nắng khẽ nhuộm vàng áo cúc
Phố như hò hẹn thu về

Khắc khoải chút hương mùa cũ
Để quên một vạt mây chiều
Tình thu gửi vào lối gió
Ráng chiều đỏ lựng màu yêu...

Sân nhà ươm nắng

Huệ Hương

ó ra khoảng không bé tí
ng chợt chùng chình nhớ
ảnh sân thơ ấu của nhà

t chứa cả khung trời tuổi
"rách" bởi dăm ba mảnh
o vá thời nghèo khó. Nơi
khác màu chèn vào, nơi
c làm thành khung cảnh
c đây là sân đất, sau này
àn xi măng, dù được láng
ề trơn phẳng. Giữa mặt
ất hiện một mảnh đắp,
m trét lại. Thỉnh thoảng
ất cùng rong rêu, nhánh
n chấm vài nhánh cỏ.
ai yêu góc sân nhà mình
ng dị, "khác lạ" như thế.
hẳng có chỗ cho nghĩ suy
với nhà khác, chỉ có niềm
hành hoa cỏ dại bỗng bật
ược tô điểm dịu dàng bởi
áo. Hệt như giữa những
vẫn tìm ra được sự tích

ường như luôn chan đầy
chan niềm vui ngập tràn.

Tôi thích ngẩn ngơ ngắm những tàng hoa nắng rụng rơi khe khẽ qua phiến lá mít bên hông nhà. Chùm hoa nắng nhảy nhót trên bức tường lam nham vệt sơn, vệt vôi rồi tí tách đuổi nhau dạt xuống góc sân. Em mèo con nghịch ngợm chạy từ đầu này đến đầu kia, mê mải vờn bắt bóng chiếc đuôi của chính mình. Em cún con lon xon tinh nghịch đuổi theo. Những bông hoa nắng lây rây buông mình trên nhành na xiêm, rọi xuống những bông hoa bắt đầu rụng chuẩn bị cho mùa quả mới.

Sân nhà như ôm trọn cả khung trời xanh ngút ngát, ngước lên bắt gặp mây bay ngang đầu. Nên lắm khi nhìn lại chợt thấy tuổi thơ mình sao mà dư giả đến thế? Dư giả một khoảng trời bát ngát xanh, một vạt sân đong đầy hoa nắng lung linh, một miền gió thênh thang trải suốt mùa hè. Dư giả những đóa hoa nhài tinh khôi cho tôi hít hà ngợ ngẩn mỗi sớm mai, cho bố thoải mái pha trà trầm nghĩ chuyện đời. Dư giả hương quỳnh ngan ngát vụng dại lén nở trong đêm, để mấy chị em rủ nhau thao thức canh thời khắc bông rạng rỡ.

Minh họa: **Trà My**

Cái sân nhà hồi bé, ngày nào tôi cũng quét dăm lượt, mỗi bận lá mít rụng bời bời khắp nơi. Giờ đi xa lại nhớ âm thanh lá rụng xạc xào, tiếng chổi khua lạo xạo buổi sớm mai, buổi chiều về. Nhớ nụ cười hiền của ngoại ngồi trên chõng tre ngắm tụi nhỏ giành nhau đâm trầu trong chiếc cối nhỏ xinh. Sân mở lòng mình đón những mẹt cà, mẹt măng mẹ phơi. Sân dịu dàng dành một chỗ cho mẹ ngồi bằm rau, thái chuối. Sân sẵn dành nơi chốn cho bố thảnh thơi ngồi uống cốc nước chè cùng xóm giềng. Sân là nơi chị gái ngồi gội mái tóc tỏa hương bồ kết thơm lừng không gian.

Cái khoảng sân dệt nên trong tôi hồi ức lung linh màu nắng, ướt đẫm ngày mưa qua ô cửa tuổi thơ diệu kỳ.

Và cái góc sân nhà ấy thảng khi lại bật lên trong nỗi nhớ rưng rức. Trong giấc mơ bé mọn của tôi khát khao có một khoảnh sân giữa chốn thị thành chật hẹp, thỏa lòng được trồng dăm nhánh hoa thơm, được thả mình trong cây cỏ xanh màu...

Mong ước nhỏ nhoi như giọt sương mà vẫn thấy xa vời.

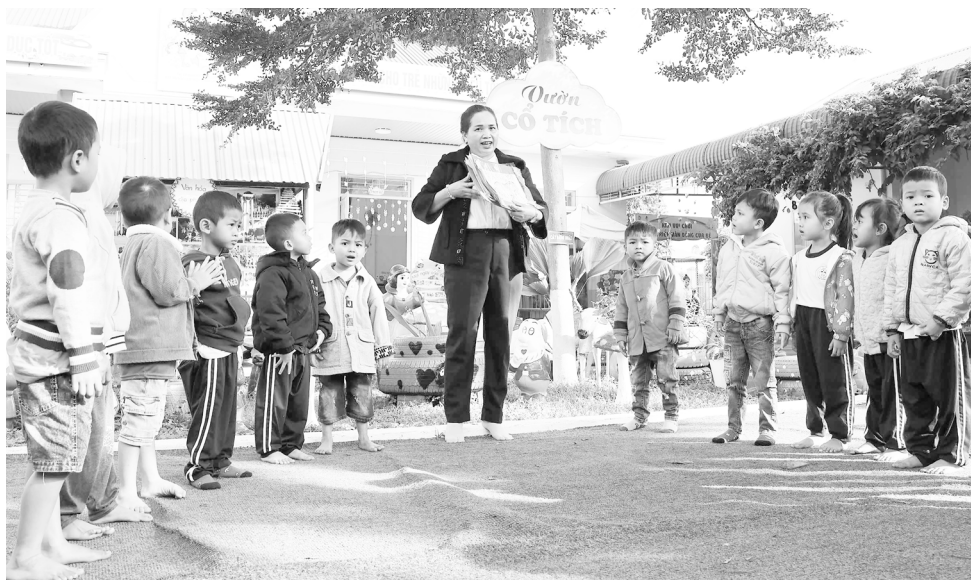
Dạy tiếng Việt cho trẻ

Bắt đầu từ đâu?

Thụy Bất Nhi

Một số cha mẹ trẻ theo dõi câu chuyện tiếng Việt trên báo, rồi tự đặt câu hỏi, vậy nên dạy cho con trẻ học tiếng Việt từ đâu trước? Ai cũng biết trẻ từ khi nói tiếng đầu tiên gọi mẹ, là đã tiếp cận tiếng Việt. Nhưng không phải ai cũng biết cách kiểm tra phương pháp dạy tiếng Việt cho con của mình!

Một số giáo viên trung tâm tư vấn trẻ tự kỷ Sơn Trà (Đà Nẵng) chia sẻ rằng, tự bản thân họ cũng không biết cách nào dạy cho bọn trẻ nói tiếng Việt đúng, song số lượng trẻ hiện nay bị chậm nói, chậm nắm bắt từ, khó nói được câu dài đang ngày một tăng. Phải chăng có khúc mắc nhất định trong cách tiếp cận và dạy ngôn ngữ cho trẻ con, tại các gia đình và trong xã hội hiện nay?

Tiết học ngoài trời của trẻ tại Trường Mầm non Hoa Thiên Lý (huyện Buôn Đôn). *Ảnh:* Thanh Hường

Lúng túng từ lời thưa, tiếng chào

Theo cô giáo Phạm Phương Lan, một trong những người đang tham gia tích cực vào hoạt động hỗ trợ trẻ tự kỷ tại quận Sơn Trà (Đà Nẵng), môi trường gia đình luôn là điểm khởi xuất đầu tiên để xây dựng được thói quen, kỹ năng giao tiếp của con trẻ. Nên muốn dạy cho trẻ nói sõi, nói đúng tiếng Việt, gia đình sẽ là cơ sở đào tạo đầu tiên; và người mẹ, người cha là "thầy cô" cực kỳ quan trọng, bày cách cho trẻ học, nắm bắt và ứng xử đúng với tiếng Việt từ lúc ban sơ.

Cô Lan dẫn chứng, mới đây, cô có tiếp xúc một trường hợp trẻ ngại giao tiếp, trong khi cha mẹ đều là những giảng viên đại học. Khi tiếp xúc, đứa trẻ 4 tuổi này có thể nói tiếng Anh, do cha mẹ điều hướng và khích lệ; nhưng khi có ai đó nói tiếng Việt thì đứa trẻ lúng túng. Cô đặt trường hợp, khi gặp người lớn tuổi, mẹ bảo "thưa bác đi con", đứa trẻ sẽ "thưa bác", còn bảo "chào chú" thì đứa trẻ sẽ "chào chú"; nhưng sự khác biệt giữa "chào" và "thưa" thì đứa trẻ không được cha mẹ bày vẽ cho. Hệ quả là khi gặp một người lớn bất kỳ, đứa trẻ lúng túng không biết nên "chào" hay "thưa". Đó là chưa kể việc nhận diện rõ ai là ở vai vế "bác, chú, cô, dì…" với những đứa trẻ là chưa được hướng dẫn rõ ràng. Tất cả tạo nên một trường tâm lý bị ngăn cách, và những đứa trẻ đâm ra sợ hãi, ngại gặp người lớn, ngại nói chuyện với người lớn "để không bị trách mắng".

Với cách nhìn nhận này, rõ ràng trong quan niệm giao tiếp lâu nay của nhiều người lớn là cha mẹ, việc hiểu rõ và hướng dẫn cho con cái nắm bắt đúng những đại từ nhân xưng, những hoàn cảnh giao tiếp nhất định trong cuộc sống là chưa được quan tâm, thậm chí bị xem nhẹ. Một đứa trẻ kể từ khi bắt đầu nhận thức và học nói, đã rất cần nhận được sự hỗ trợ này, song dường như không ai để ý. Cứ thế, đứa trẻ lớn lên, bị đánh mất ngay kỹ năng căn bản giao tiếp đầu tiên là lời thưa tiếng chào, thật sự sẽ khó tránh được những trở ngại về sau, khi muốn sử dụng đúng ngôn ngữ tiếng mẹ đẻ để giao tiếp, nói chuyện với những người chung quanh. Càng dần về sau, đứa trẻ càng lúng túng và tự thấy mình lạc lõng, khó khăn trong giao tiếp hằng ngày với người khác, dẫn đến lựa chọn thu mình lại, không mạnh dạn tiếp xúc nói chuyện nữa. Tình trạng này nếu khởi đầu từ khi trẻ 2 – 3 tuổi và kéo dài, sẽ gây ra những hệ lụy xấu về sau.

Cha mẹ cần thực sự can thiệp

Nhiều giáo viên cùng có chung nhận xét về môi trường ngôn ngữ cho con trẻ tại nhiều gia đình hiện nay, là cha mẹ ít có kỹ năng cũng như tâm lý theo dõi, hướng dẫn con trẻ dùng đúng và thường xuyên dùng tiếng Việt. Ngược lại với quan niệm "trẻ nên học sớm ngoại ngữ", nhiều bậc cha mẹ không nghĩ "trẻ nên học đúng tiếng Việt từ đầu" và phó mặc việc dạy trẻ nói chuyện tiếng Việt cho người giúp việc, ông bà trong nhà… Nhiều bậc cha mẹ lấy lý do bận công việc rất ít dành thời gian nói chuyện lâu, để kịp thời nhận ra những khuyết điểm trong dùng ngôn ngữ của con cái.

Đặc biệt, bởi quan niệm tiếng Việt là thường xuyên, cha mẹ còn rất thờ ơ với cách sử dụng ngôn ngữ, ăn nói giao tiếp của mình trong gia đình, khi ở gần con cái… Nhiều đứa trẻ từ 3 tuổi đã phải "tự học" giao tiếp với điện thoại di động và màn hình tivi, trong khi môi trường phim ảnh, thông tin… chưa hẳn đã được sàng lọc tốt. Hậu quả là nhiều trẻ khi lớn lên, đến tuổi đến trường, mới bộc lộ những nhược điểm trong lời nói, cách dùng từ, thậm chí quen dùng tiếng "lóng" khẩu ngữ hằng ngày. Tất cả đẩy con trẻ vào bối cảnh khó khăn về giao tiếp và cách nắm bắt tiếng Việt ngày càng hạn chế.

"Đừng để con trẻ đến tuổi vào lớp 1 mới học nói tiếng Việt" - cô giáo Phạm Phương Lan nhắc nhở như vậy. Sự thật một đứa trẻ được học và nói tiếng Việt từ 3 – 5 tuổi là cả một quá trình rất dài, và đã định hình được rất nhiều từ ngữ, cách dùng từ ngữ cho trẻ suốt quá trình ấy. Môi trường giáo dục ở nhà trường, nhất là trường mầm non sẽ chỉ giúp hoàn thiện thêm các kỹ năng ngôn ngữ, giao tiếp của trẻ, chứ không thay thế được hoàn toàn vai trò "giáo dục sơ khai" của cha mẹ. Một khi đứa trẻ không được hướng dẫn "bắt đầu" học tiếng Việt bằng nhận thức dùng từ cho đúng ở trong gia đình, mơ hồ từ lời thưa tiếng chào, từ định vị đại từ nhân xưng cho những người xung quanh, nguy cơ bị trở ngại về sử dụng tiếng Việt về sau là có thật.

Lật lại một số sách dạy ngoại ngữ cho trẻ em, từ tiếng Anh, tiếng Trung Quốc…, người ta nhận ra việc định vị, gọi đúng những đại từ nhân xưng, kỹ năng dùng từ phân biệt, định vị phương hướng bản thân cho con trẻ được các nhà sư phạm hết sức quan tâm. Vậy tại sao trong việc dạy tiếng Việt cho con cái tại gia đình, các bậc cha mẹ lại không thể hiểu để nắm bắt, thực hành hướng dẫn cho con cái một cách chính xác, hiệu quả?

"Học ngoại ngữ rất giỏi nhưng dùng tiếng Việt rất kém", đang là thực trạng xảy ra với các thế hệ trẻ hôm nay. Điều ấy là vấn đề đáng được quan tâm, để các bậc phụ huynh có trách nhiệm hơn.

Người viết trẻ trước việc khen - chê

Phạm Khánh Duy

Xưa nay, trước một tác phẩm văn học nào đó, độc giả thường có những thái độ khác nhau: hoặc tán dương, ca tụng; hoặc chỉ trích, chê bai; hoặc đón nhận, trân trọng; hoặc phủ định, khước từ... Tác phẩm có sống được hay không là do trong quá trình tiếp nhận độc giả có thấy được giá trị, tư tưởng nhân văn, tính sáng tạo, độc đáo của tác phẩm hay không.

Ngay cả một số tác phẩm văn học kinh điển, vĩ đại khi mới ra đời cũng từng bị chê bai, phủ định. Vậy thì đối với những người viết trẻ, việc khen - chê là đương nhiên, nhất là khi bước đi trên con đường văn chương vốn dĩ rất nhiều chông gai, thách thức. Cái khó của một nhà văn nói chung không phải chỉ bắt đầu từ việc phôi thai ý tưởng cho đến khi "đứa con" tinh thần ra đời, mà còn là quá trình chứng kiến số phận của "đứa con" chữ nghĩa, cách ứng xử trước những lời khen - chê. Tỉnh táo luôn là thái độ cần thiết trước những đánh giá từ phía độc giả.

Mỗi cá nhân có quyền tự do trong việc tiếp nhận văn học. Không ai ngăn cản việc khen - chê hoặc đặt ra những quy định phải khen - chê như thế nào. Mỗi người có một quan điểm thẩm mỹ khác nhau nên việc đưa ra những nhận xét, đánh giá về tác phẩm cũng khác nhau. Một khi tác phẩm văn học, rộng hơn là những sản phẩm văn hóa nghệ thuật có mặt trong đời sống của công chúng, thì việc công chúng đón nhận hay không, có phản ứng như thế nào là điều cần thiết. Nó chứng tỏ sự quan tâm của công chúng dành cho tác phẩm, nhất là của những nhà văn trẻ.

Vô cùng đáng quý, nếu nhà văn trẻ nhận được những lời khen - chê có lý từ phía độc giả. Bởi, tuổi trẻ viết văn là thách thức không nhỏ, họ thiếu rất nhiều thứ như trải nghiệm sống, góc nhìn, độ chín muồi... Nhưng với sự non trẻ, niềm tự hào kiêu hãnh về "đứa con tinh thần" của mình mà không phải ai cũng dễ dàng sáng tạo được thường dẫn đến tâm lý "ngông" của nhà văn trẻ. Một vài cây bút vô tình nghĩ mình đã làm tốt lắm rồi, dễ thỏa hiệp với chính mình và cho rằng tác phẩm của mình là… kiệt tác. Trước thái độ và hành vi đó, những nhà văn trẻ cần được tiền bối - những người giàu kinh nghiệm, có cái nhìn toàn diện đưa ra những lời khuyên chân thành.

Khen - chê có lý là những nhận xét, đánh giá trên tinh thần xây dựng, xác đáng, những mong người viết trẻ thay đổi để có những tác phẩm hoàn chỉnh hơn trên hành trình yêu văn chương của mình. Khen đúng và chê đúng là điều cần thiết.

Đối với người viết trẻ, tất nhiên việc dấn thân, trải nghiệm, sáng tạo, bứt phá trong quá trình sáng tác văn học là điều trước hết và trên hết, nhưng bên cạnh đó, việc tỉnh táo trước những lời khen - chê, khả năng gạn lọc những nhận xét, đánh giá của độc giả về tác phẩm của mình cũng quan trọng không kém.

Đắk Lắk Cuối tuần | 9
Số: 29 (7613) ngày 11/8/2024

Vượt xe không bảo đảm an toàn

Hiểm họa tai nạn giao thông

Hoàng Tuyết

Vượt ẩu, vượt xe không bảo đảm an toàn là nguyên nhân hàng đầu dẫn đến các vụ tai nạn giao thông (TNGT) đặc biệt nghiêm trọng. Thế nhưng, vẫn còn nhiều trường hợp người điều khiển bất chấp quy định, coi thường tính mạng, gây ra hậu quả khôn lường.

Thực tế cho thấy, trong một số trường hợp, dù đường khá nhỏ hẹp cùng biển cấm vượt, nhưng nhiều lái xe vẫn vượt lên các phương tiện khác. Điều này không chỉ gây nguy hiểm cho các phương tiện khác mà còn gây bức xúc cho người tham gia giao thông.

Còn nhớ vụ TNGT đặc biệt nghiêm trọng xảy ra trên Quốc lộ 20 đoạn qua huyện Định Quán (tỉnh Đồng Nai) vào rạng sáng 30/9/2023 giữa xe khách của nhà xe Thành Bưởi với một xe khách 16 chỗ ngồi. Hậu quả có 4 người tử vong tại chỗ, 6 người khác bị thương nặng. Qua xác định nguyên nhân của cơ quan chức năng, tài xế nhà xe Thành Bưởi vượt xe không bảo đảm an toàn.

Cũng với hành vi này, vụ tai nạn xảy ra trên cao tốc Cam Lộ - La Sơn đoạn qua huyện Phong Điền (tỉnh Thừa Thiên - Huế) vào tháng 2/2024 khiến 3 người tử vong tại chỗ. Nguyên nhân do người điều khiển xe ô tô con đã vi phạm Luật Giao thông đường bộ khi vượt xe từ bên phải và ở đoạn đường giao nhau chỉ có một làn xe, đồng thời khi vượt xe tài xế không có tín hiệu xin vượt, tại thời điểm vượt thì có xe đi ngược chiều. Đây là tình huống rất nguy hiểm, khó tránh khỏi xảy ra TNGT.

Vụ TNGT đặc biệt nghiêm trọng xảy ra vào sáng 2/8 trên Quốc lộ 26 đoạn qua địa bàn xã Ea Tu, TP. Buôn Ma Thuột (tỉnh Đắk Lắk) giữa xe bán tải và xe máy khiến 3 người tử vong tại chỗ tiếp tục một lần nữa gióng lên hồi chuông cảnh tỉnh đối với những tài xế khi tránh, vượt trên những tuyến đường hẹp, hạn chế tầm nhìn. Hình ảnh được camera hành trình của một ô tô phía sau ghi lại cho thấy, trước khi xảy ra vụ TNGT đặc biệt nghiêm trọng nói trên, tài xế Trần Doãn Tùng điều khiển xe bán tải vượt xe ở nơi không cho phép vượt (đoạn có vạch kẻ phân làn - vạch liền). Thời điểm vượt xe, tài xế Tùng chạy với tốc độ rất cao nên khi gặp tình huống bất ngờ (một xe con phía trước vượt xe) dẫn tới không xử lý kịp tình huống, mất lái và tông trực diện vào xe lưu thông ở chiều ngược lại. Hậu quả cả 3 người trong một gia đình tử vong tại chỗ. Dù người điều khiển phương tiện đã bị khởi tố và tạm giam, thế nhưng sự mất mát, nỗi đau của thân nhân người bị nạn thì không gì có thể xoa dịu.

Theo thống kê của Phòng Cảnh sát giao thông (Công an tỉnh Đắk Lắk) 6 tháng đầu năm 2024, trên địa bàn tỉnh xảy ra 11 vụ TNGT liên quan đến hành vi vượt xe không bảo đảm an toàn. Đây chỉ là con số thống kê của lực lượng chức năng qua xử lý, điều tra TNGT, còn thực tế hằng ngày có không ít trường hợp người điều khiển phương tiện vi phạm hành vi vượt xe không bảo đảm dẫn đến va chạm giao thông gây bức xúc cho người tham gia giao thông.

Theo các quy định của luật giao thông hiện hành, người tham gia giao thông không được phép vượt xe trong những tình huống không đáp ứng các điều kiện an toàn. Song, do thiếu ý thức vẫn còn nhiều tài xế bất chấp nguy hiểm, vượt xe không bảo đảm dẫn tới gây ra những vụ việc đáng tiếc, không chỉ gây thiệt hại về tài sản, sức khỏe, tính mạng của người khác mà bản thân còn bị vướng vào lao lý.

Để bảo đảm trật tự, an toàn giao thông, Phòng Cảnh sát giao thông đề nghị người điều khiển phương tiện cần tuân thủ các quy định về tránh, vượt, không phóng nhanh, giành đường, vượt ẩu. Đồng thời khuyến cáo người điều khiển phương tiện chỉ được vượt xe khi bảo đảm các điều kiện an toàn như: không có chướng ngại vật phía trước; không có xe chạy ngược chiều trong đoạn đường định vượt; xe chạy phía trước không có tín hiệu vượt xe khác và đã tránh về bên phải...

Hiện trường vụ tai nạn giao thông đặc biệt nghiêm trọng xảy ra trên Quốc lộ 26 vào sáng 2/8/2024. *Ảnh:* **H. Tuyết**

Cần xử phạt thật nghiêm hành vi không nhường đường cho người đi bộ

Trương Nhất Vương

Khoản 4, Điều 11 của Luật Giao thông đường bộ năm 2008 quy định: Tại nơi có vạch kẻ đường dành cho người đi bộ, người điều khiển phương tiện phải quan sát, giảm tốc độ và nhường đường cho người đi bộ, xe lăn của người khuyết tật qua đường. Nơi không có vạch kẻ đường cho người đi bộ, người điều khiển phương tiện phải quan sát, nếu thấy người đi bộ, xe lăn của người khuyết tật đang qua đường thì phải giảm tốc độ, nhường đường cho người đi bộ, xe lăn của người khuyết tật qua đường bảo đảm an toàn.

Luật đã quy định rất rõ như vậy nhưng trên thực tế nhiều lái xe vẫn chưa có ý thức nhường đường khi thấy người đi bộ sang đường, kể cả ở những nơi có vạch kẻ dành cho người đi bộ.

Mới đây nhất, vào ngày 8/8 tại đoạn ngã ba Nguyễn Viết Xuân và Lê Duẩn, phường Tân Thành (TP. Buôn Ma Thuột), tôi chứng kiến một phụ nữ đứng rất lâu trên vạch kẻ dành cho người đi bộ mà vẫn không dám sang đường do các phương tiện hầu như không có ý định dừng lại nhường đường, tất cả đều lao vun vút. Tôi tấp xe lên lề và đến đưa người phụ nữ sang đường bằng cách đưa tay vẫy liên tục báo hiệu xin đường. Vậy mà nhiều xe vẫn lao với tốc độ rất cao khiến chúng tôi nhiều lần phải dừng lại để né tránh mới có thể sang được bên kia đường an toàn.

Tình trạng ô tô, xe máy không nhường đường cho người đi bộ trên vạch kẻ dành cho người đi bộ sang đường. *Ảnh:* **N. Vương**

Không khó bắt gặp tình trạng xe ô tô không những không nhường đường mà còn gây nguy hiểm trực tiếp cho những người đi bộ sang đường. Tôi đã chứng kiến tại vòng xoay đường Đinh Tiên Hoàng và đại lộ Võ Nguyên Giáp (TP. Buôn Ma Thuột), hai thanh niên sang đường theo đúng vạch kẻ đường dành cho người đi bộ vẫn bị một chiếc xe 4 chỗ cố tình lách qua cắt mặt khiến cả hai thanh niên này giật mình phải dừng lại. Tại ngã tư trước cổng Bệnh viện Đa khoa Thiện Hạnh (phường Tân An, TP. Buôn Ma Thuột), một đoàn người trong đó có cả trẻ em đi trên vạch kẻ dành cho người đi bộ sang hướng bệnh viện cũng bị hàng loạt chiếc xe lao tới tranh đường, hết sức nguy hiểm.

Thiết nghĩ, các cơ quan chức năng cần có thêm nhiều pa nô, biển báo hiệu tuyên truyền nhắc nhở các phương tiện tuân thủ luật giao thông, nhường đường cho người đi bộ sang đường. Đồng thời, tăng cường tuần tra kiểm soát, xử phạt thật nghiêm các lái xe không nhường đường cho người đi bộ qua đường nhằm đảm bảo an toàn tính mạng và tài sản người tham gia giao thông cũng như nâng cao ý thức tuân thủ luật pháp và văn hóa giao thông cho mỗi lái xe.

Thể thao Việt Nam nhìn từ Olympic Paris 2024

Phong Uyên

Đấu trường danh giá Olympic chưa bao giờ được xem dễ dàng đối với những vận động viên Việt Nam. Việc không gặt được tấm huy chương nào tại Olympic không phải là chuyện xa lạ đối với thể thao Việt Nam.

Thế vận hội Paris năm nay cũng không ngoại lệ. Đoàn thể thao Việt Nam sang Pháp tham dự Olympic Paris 2024 với 16 vận động viên. Trải qua các ngày thi đấu, đoàn thể thao Việt Nam có hai cơ hội rõ rệt nhất để tranh huy chương, nằm ở chung kết nội dung 10 m súng ngắn hơi nữ, chung kết 25 m súng ngắn thể thao nữ. Đáng tiếc, xạ thủ Trịnh Thu Vinh đã không có được thành tích huy chương. Bắn súng cho đến nay vẫn là môn thể thao thành công nhất của Việt Nam ở đấu trường Olympic với tấm Huy chương Vàng và Huy chương Bạc của Trịnh Xuân Vinh ở Olympic Rio 2016. Đến với Olympic Paris, Trịnh Thu Vinh là niềm hy vọng số 1 của thể thao Việt Nam và thực tế là cô cũng đã ở rất gần với huy chương.

Trước thềm Olympic Paris 2024, lãnh đạo ngành thể thao Việt Nam khẳng định, trong quá trình chuẩn bị, tham dự vòng loại cũng như thi đấu tại Olympic Paris 2024 sẽ tập trung nguồn lực để đầu tư cho huấn luyện viên, vận động viên tham gia tranh tài. Trong đó, ưu tiên cho các gương mặt chủ lực tập huấn và từng đội tuyển xây dựng phương án cho các huấn luyện viên, vận động viên. Tuy nhiên, việc giành được một tấm huy chương là vô cùng khó.

Xạ thủ Trịnh Thu Vinh đã không có được thành tích đoạt huy chương tại Olympic Paris 2024. *Ảnh:* **P. Uyên**

Những nhận định đã trở thành hiện thực khi cơ hội giành huy chương càng hẹp và áp lực cho đoàn thể thao Việt Nam càng lớn. Những niềm hy vọng số 1 như Nguyễn Thị Thật, Trinh Thu Vinh, Trịnh Văn Vinh thi đấu không thành công.

Việc không giành được huy chương tại Olympic Paris 2024 là kết quả không bất ngờ. Nhưng áp lực là điều khó tránh khỏi và sự so sánh lại được đặt lên bàn cân khi nhìn sang các nước trong khu vực Đông Nam Á. Tính đến hiện tại ở Olympic Paris, đoàn thể thao Philippines đã tạo nên cột mốc lịch sử khi giành được 2 Huy chương Vàng ở môn thể dục dụng cụ với cú đúp của Carlos Yulo. Trong khi đó, Thái Lan có 1 Huy chương Bạc, 1 Huy chương Đồng; còn Malaysia cũng đã có 1 Huy chương Đồng. Đến nay, thành tích 1 Huy chương Vàng, 1 Huy chương Bạc của xạ thủ Hoàng Xuân Vinh ở Olympic Rio de Janeiro 2016 vẫn là đỉnh cao của thể thao Việt Nam.

Đoàn thể thao Việt Nam tại Olympic Paris 2024 "trắng tay" giống như Olympic Tokyo 2020. Đây phải xem là bài học để ngành thể thao Việt Nam nhìn nhận và đánh giá lại sự đầu tư cũng như chiến lược. Thay vì tập trung cho SEA Games và đầu tư dàn trải, ngành thể thao nên đầu tư có trọng điểm, hướng tới các môn đấu có khả năng cạnh tranh huy chương ở ASIAD và Olympic. Thể thao Việt Nam đã đưa ra định hướng vươn lên ở đấu trường ASIAD và Olympic từ lâu, nhưng thành tựu đạt được đến nay vẫn khá hạn chế. Bên cạnh các vấn đề về tổ chức, quản lý, thì chiến lược xã hội hóa thể thao cũng chưa phát huy hiệu quả.

Thực tế trên đã được chỉ ra từ lâu và cũng đã có khá nhiều phân tích, đánh giá, đi tìm các nguyên nhân để giải quyết. Nó bắt nguồn từ nhiều vấn đề gồm hoạch định chiến lược, tổ chức, quản lý và triển khai. Về mặt chiến lược, ngành thể thao đã đưa ra định hướng đầu tư cho đấu trường ASIAD và Olympic từ lâu. Tuy nhiên, một khó khăn điển hình ngành thể thao luôn nhắc tới là vấn đề nguồn lực có hạn. Nếu không thật sự có những bước đi mang tính đột phá, hành trình đi tìm tấm huy chương Olympic của thể thao Việt Nam sẽ còn gian nan.

Sức khỏe cho mọi người

Bác sĩ gây mê hồi sức và những đóng góp thầm lặng

Ngọc Lan - Hồng Vân

Lâu nay, nói đến các ca phẫu thuật, người ta thường nhắc đến bác sĩ mổ chính mà ít ai nhớ đến bác sĩ gây mê hồi sức. Nhưng để một ca phẫu thuật thành công, đội ngũ bác sĩ gây mê hồi sức góp phần vô cùng quan trọng.

Bác sĩ CKII Bùi Ngọc Đức, Trưởng Khoa Phẫu thuật, gây mê hồi sức (Bệnh viện Đa khoa vùng Tây Nguyên) cho biết, trung bình mỗi ngày Khoa Phẫu thuật, gây mê hồi sức tiếp nhận khoảng 80 - 100 ca phẫu thuật bằng phương pháp vô cảm (gây mê và gây tê). Theo đó, trong mỗi cuộc phẫu thuật, các bác sĩ gây mê và gây tê là người đến phòng phẫu thuật sớm nhất để đánh giá tình trạng người bệnh, chuẩn bị trang thiết bị và tiến hành các bước tiền mê, khởi mê cho bệnh nhân. Khi tiên lượng tình trạng sức khỏe của bệnh nhân ổn định, bác sĩ gây mê sẽ thông báo để phẫu thuật viên tiến hành ca mổ.

Gây mê là phương pháp làm mất ý thức tạm thời bằng các thuốc mê tác động trên hệ thần kinh trung ương. Đây là phương pháp điều trị đặc biệt giúp bệnh nhân giảm đau đớn, giữ cho cơ thể không có các phản ứng thần kinh trong quá trình phẫu thuật. Mặc dù hiện nay có rất nhiều trang thiết bị hiện đại hỗ trợ phẫu thuật song các bác sĩ gây mê hồi sức vẫn phải cần mẫn với những thao tác từ căn bản nhất.

Các bác sĩ thực hiện phương pháp vô cảm cho bệnh nhân trước khi phẫu thuật. *Ảnh:* **Đình Thi**

Đội ngũ bác sĩ gây mê hồi sức phải có chuyên môn giỏi, giàu kinh nghiệm, dự tính mọi thông số, đề phòng rủi ro, chuẩn xác mọi thao tác, kỹ năng hồi sức, cấp cứu, kỹ năng gây mê… xử lý được những ca "cấp bách". Sau ca phẫu thuật, đội ngũ phẫu thuật viên có thể được nghỉ ngơi song đây là giai đoạn cơ thể bệnh nhân ở trạng thái hồi phục, tác dụng tiềm ẩn của thuốc gây mê vẫn còn, chỉ cần sơ suất nhỏ cũng có thể ảnh hưởng đến tính mạng bệnh nhân. Vì vậy, bác sĩ gây mê hồi sức phải túc trực theo dõi sát sao các chỉ số sinh tồn và hồi phục cho bệnh nhân, đảm bảo ổn định cho bệnh nhân sau phẫu thuật.

Bác sĩ CKI Ngô Thị Phương Thảo (Khoa Phẫu thuật, gây mê hồi sức, Bệnh viện Đa khoa vùng Tây Nguyên) chia sẻ: Công việc của bác sĩ gây mê hồi sức căng thẳng, áp lực như vậy nhưng hiện nay do thiếu nhân lực nên các y bác sĩ gây mê hồi sức tại bệnh viện thường xuyên làm việc quá tải, lịch phân công ca trực rất dày. Do yêu cầu công việc, các bác sĩ gây mê hồi sức thường xuyên phải cập nhật kiến thức để nâng cao trình độ chuyên môn. Hằng năm, các bác sĩ Khoa Phẫu thuật, gây mê hồi sức (Bệnh viện Đa khoa vùng Tây Nguyên) thường xuyên tham gia các hội nghị gây mê hồi sức toàn quốc, khu vực để cập nhật kiến thức, chia sẻ kinh nghiệm thực tiễn, ứng dụng khoa học tiên tiến, phương pháp mới vào chẩn đoán, điều trị. Thời gian qua Bệnh viện Đa khoa vùng Tây Nguyên đã quan tâm đầu tư trang bị cho Khoa Phẫu thuật, gây mê hồi sức nhiều loại máy móc, phương tiện, thiết bị kỹ thuật hiện đại. Nhờ vậy, tất cả những cuộc phẫu thuật, từ trung bình đến đại phẫu, phẫu thuật tinh vi đều được đáp ứng tốt.

Đắk Lắk Cuối tuần | 11
Số: 29 (7613) ngày 11/8/2024

Khám phá ẩm thực Ban Mê

Anh Phương

Tô điểm cho văn hóa đặc trưng của TP. Buôn Ma Thuột là nét văn hóa ẩm thực phong phú, có sự hòa trộn, kết nối giữa các vùng miền của đất nước. Trong thực đơn phong phú đó, có hai món khá quen thuộc là bún đỏ và bánh ướt chồng dĩa.

"Đến Ban Mê phải một lần thử qua bún đỏ" là lời giới thiệu khá quen thuộc của người dân Ban Mê với du khách đến đây. Là món ăn dân dã, tên gọi "bún đỏ" xuất phát từ màu sắc của sợi bún, kết hợp với nước dùng đặc trưng tạo ra một gam màu đỏ cam bắt mắt. Màu này được tạo từ hạt điều tự nhiên nên rất lành. Nước dùng của bún được ninh từ xương tạo nên một vị ngọt thanh mát. Người nấu còn khéo léo thêm chút gạch cua, tôm và thịt ba chỉ xay nhuyễn, trộn đều với tiêu và hành củ băm nhỏ, sau đó nặn thành từng viên tròn cho vào nồi nước dùng, tạo nên hương vị đặc trưng thơm ngon, đậm đà không thể nhầm lẫn với bất kỳ món bún nào khác.

Người nấu bún đỏ có kinh nghiệm sẽ canh cho sợi bún đạt được độ "chín" vừa nhất, từ thời gian bỏ bún vào nồi nước dùng đến thời gian nấu sao cho sợi bún hơi nở, ngấm vừa đủ gia vị của nước dùng. Rau ăn kèm với món bún đỏ thường là rau cần nước, cải ngọt, giá đỗ được chần sơ qua cùng với hành ngâm và tóp mỡ rán giòn, thêm một chút mắm tôm, ớt xay.

Bún đỏ cô Nga là một trong những quán bún đỏ có lẽ lâu đời nhất ở đây. Nói là quán chứ thực chất chỉ đơn sơ một biển hiệu, một gánh bún và một số bàn ghế nhựa xếp trên vỉa hè đường Y Jut. Cô Nga bán bún đỏ từ năm 1988, gánh bún này cũng là nguồn thu nhập chính của gia đình trong suốt 36 năm qua. "Ngày trước, bún đỏ là món ăn chỉ tìm thấy ở vỉa hè phục vụ dân lao động làm đêm. Lâu dần, nó trở thành món khoái khẩu của giới trẻ, được đưa vào các quán sang trọng hơn và trở thành món ăn mang nét đặc trưng riêng của Buôn Ma Thuột", cô Nga chia sẻ.

Đến với Ban Mê, từ khoảng 3 - 4 giờ chiều, bạn có thể bắt gặp quán bún đỏ xuất hiện nhiều trên khắp các đường phố, các chợ cho đến những con hẻm nhỏ. Đặc biệt, trên đường Lê Hồng Phong có hàng loạt quán bún đỏ liền kề nhau, tạo điều kiện cho thực khách lựa chọn theo sở thích của mình. Hiện nay, với giá dao động từ 15.000 - 30.000 đồng/tô, bún đỏ vẫn luôn là món ăn bình dân đặc trưng, hấp dẫn của người dân và cả với thực khách khi đến với cao nguyên Đắk Lắk.

Bánh ướt, bánh cuốn là món ăn truyền thống quen thuộc với người Việt, nhưng ở Buôn Ma Thuột đã được sáng tạo, biến tấu thành đặc sản với tên gọi "Bánh ướt chồng đĩa".

Khác với bánh ướt thông thường được cuộn sẵn, món đặc sản này được phục vụ theo từng đĩa, mỗi đĩa là 1 chiếc bánh tráng siêu mỏng, nóng hổi, được rắc lên chút mỡ hành, hẹ và bột tôm khô. Đồ ăn kèm rất phong phú, đa dạng, được để trong đĩa riêng, thường có nem nướng, thịt nướng, nem chua, chả lụa, chả quế, dưa chua muối, xoài bào mỏng, dưa leo, húng quế. Sau đó, thực khách sẽ tự cuộn bánh với loại "topping" ưa thích, và lựa chọn một trong các loại nước chấm như mắm nêm hoặc mắm chua ngọt để thưởng thức.

Sự kết hợp giữa những miếng thịt nướng thơm ngon, chả lụa dai dai, xoài giòn ngọt, cải chua thanh mát, và rau quế thơm lừng, tất cả tạo nên sự hài hòa về hương vị, không gây ngán, nên mỗi người có thể thưởng thức từ 10 - 20 đĩa, thậm chí trên 30 đĩa. Các đĩa bánh được xếp chồng lên nhau trên một chiếc kệ đặc biệt để mang ra và ăn xong thực khách cũng tự xếp chồng các đĩa bánh để "khoe" một cách thích thú khi thanh toán. Đó cũng chính là một trong những yếu tố tạo nên nét đặc trưng cho món ăn, thu hút thực khách.

Món "Bánh ướt chồng đĩa" độc đáo của Buôn Ma Thuột. *Ảnh:* **A. Phương**

Ra Hòn Nồm ăn cá xương xanh

Hữu Tưởng

Hòn Nồm Giữa là một trong 21 hòn đảo của quần đảo Nam Du, thuộc ấp An Cư, xã An Sơn, huyện Kiên Hải, tỉnh Kiên Giang. Để ra Hòn Nồm Giữa, người ta phải đi thuyền máy từ cảng Hòn Lớn (còn gọi là đảo Củ Tron) thuộc quần đảo Nam Du khoảng 30 phút.

Mùa hè, thời tiết thuận lợi cũng là mùa săn bắt cá xương xanh của ngư dân trên đảo. Cá xương xanh (còn gọi là cá nhái, cá lìm kìm biển), dài khoảng 7 – 8 tấc, to tròn cỡ cổ tay người lớn, da và xương cá có màu xanh lấp lánh. Cá xương xanh hầu như có quanh năm, song nhiều nhất là vào tháng 2 đến tháng 5. Cá xương xanh thường sống nơi các ghềnh đá, bãi biển tầng nước mặt, độ sâu khoảng 1 m, ngư dân Hòn Nồm Giữa dùng lưới bao quanh để đánh bắt. Khi gom lưới hẹp lại thành một vòng tròn, ngư dân dùng cục chọi liệng xuống mặt nước để cho cá giật mình chui dính vào lưới.

Cá xương xanh thịt nhiều, ngọt, ít xương nên được các bà nội trợ ưa chuộng vì có nhiều dưỡng chất và có thể chế biến nhiều món ăn ngon như: nướng muối ớt, kho ngót (kho mẳn), nấu canh chua, làm khô. Trong đó, cá xương xanh nướng muối ớt, và tái chanh là hai món ngon và ấn tượng nhất.

Làm món cá xương xanh nướng muối ớt rất dễ. Chỉ cần chọn cá còn tươi (khoảng 1,5 kg) làm sạch, để ráo. Dùng dao cắt xéo vài lát 2 bên thân cá. Ướp gia vị (muối ớt + đường + bột ngọt + hành) cho vừa khẩu vị, để ngấm độ 15 phút; sau đó, cho cá lên vỉ nướng vàng đều hai mặt. Còn món cá xương xanh tái chanh, chỉ cần dùng dao tách hai miếng thịt phi lê của cá ra xắt miếng (mỏng cỡ 5 mm), vừa đũa gắp. Tỏi băm nhuyễn để sẵn ra chén. Làm một chén gia vị hỗn hợp (muối + đường + bột ngọt + tiêu + nước cốt chanh) vừa khẩu vị. Phi mỡ (dầu) tỏi cho thơm rồi đổ thịt cá xương xanh vào xào vừa chín tới. Tiếp đến, cho hỗn hợp gia vị trên vào cá xào đều, nhắc xuống ngay, múc ra dĩa (tránh để cá chín quá, mềm mất ngon). Cuối cùng, để cho hai món ăn được "thăng hoa", chỉ cần chuẩn bị thêm các thứ "hương đồng cỏ nội" như: rau thơm, dưa leo, chuối chát, đọt bằng lăng, đọt choại, đọt xoài… cùng một đĩa bún, bánh tráng nhúng, một chén nước mắm tỏi, ớt. Riêng món cá tái chanh thì phải bổ sung thêm một dĩa dừa rám vỏ nạo nữa mới "đúng điệu".

Thật tuyệt vời trong khung cảnh hoang sơ nghe tiếng sóng biển vỗ rì rào nơi đảo vắng, chỉ cần trải tấm bạt xuống bãi cát, dọn hai món ăn lên và cùng nhau quây quần thưởng thức. Cầm đũa gắp miếng cá xương xanh nướng muối ớt (hay tái chanh) cho vào miếng bánh tráng nhúng cùng với bún, vài miếng rau sống, hoặc dừa nạo (đối với với món tái chanh) cuốn lại chấm vào chén nước mắm chua ngọt cho vào miệng nhai chậm rãi. Vị ngọt, béo của cá, của dừa nạo hòa lẫn mùi thơm của rau sống, cay cay của ớt lan tỏa vào mọi giác quan…, thật không có bút mực nào tả xiết.

Vui cười

Mãi không ra viện

Thấy một học sinh vắng mặt không đến lớp, cô giáo liên lạc hỏi thăm nguyên nhân. Cậu học trò đáp:

-Thưa cô, em xin nghỉ học vì bố mẹ em ở trong viện ạ!

Cô giáo nghe vậy thì dịu giọng:

-Vậy em cứ ở nhà ít ngày nhé!

Một tuần sau thấy trò vẫn chưa tới lớp, cô giáo lo lắng hỏi thăm thì được biết bố mẹ học trò vẫn ở viện, cô sốt ruột hỏi:

-Bố mẹ em làm sao mà ở viện lâu thế?

-Thưa cô, vì bố em là bác sĩ, còn mẹ em là y tá ạ!

Sao bằng vợ tôi

Hai ông ngồi trò chuyện với nhau, một ông than thở:

-Tội phạm giờ tinh vi thật ông ạ. Chẳng hiểu bọn chúng dùng thủ đoạn gì mà chỉ cần đứng trước mặt mình hỏi một câu rồi đập nhẹ vào vai là mình tự động tháo trang sức, lấy hết tiền bạc trong ví đưa cho chúng…(?!)

Người bạn chép miệng, bảo:

-Sao bằng vợ tôi. Tháng nào chả vậy, cứ tới cuối tháng, vợ tôi chỉ đập nhẹ vào vai tôi, hoặc nháy mắt với tôi một cái là tôi phải tự động rút hết lương đưa cho bà ấy rồi.

Kẻ ngốc?

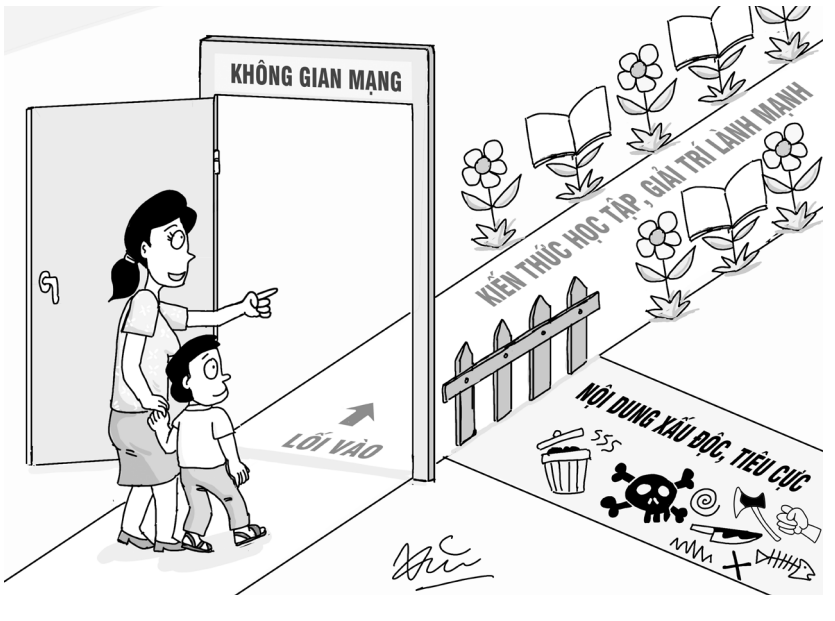
Hai học sinh nói chuyện với nhau:

-Theo cậu thì kẻ ngốc là người như thế nào?

-À, cậu cứ hiểu đơn giản đó là người cứ cố gắng diễn đạt điều mình muốn nói nhưng người khác không thể hiểu nổi… cậu hiểu không?

-Không hiểu!

Đặng Đức *(st)*

Tranh của **Đức Văn**

Sức hấp dẫn của văn hóa Tây Nguyên

Tây Nguyên là vùng đất rộng lớn, có nền văn hoá vô cùng phong phú và đa dạng. Bàn tay khéo léo của người phụ nữ dệt thổ cẩm; những ngôi nhà rông, nhà sàn, những bộ trang phục truyền thống của người Ba Na, J'rai, Êđê, Xê đăng, Gié Triêng... có sức hấp dẫn đặc biệt với du khách quốc tế. Không gian văn hóa Tây Nguyên luôn ấn tượng và níu kéo cả những bước chân ở những phương trời rất xa, bên ngoài dải đất hình chữ S này.

Quang Vinh *(thực hiện)*

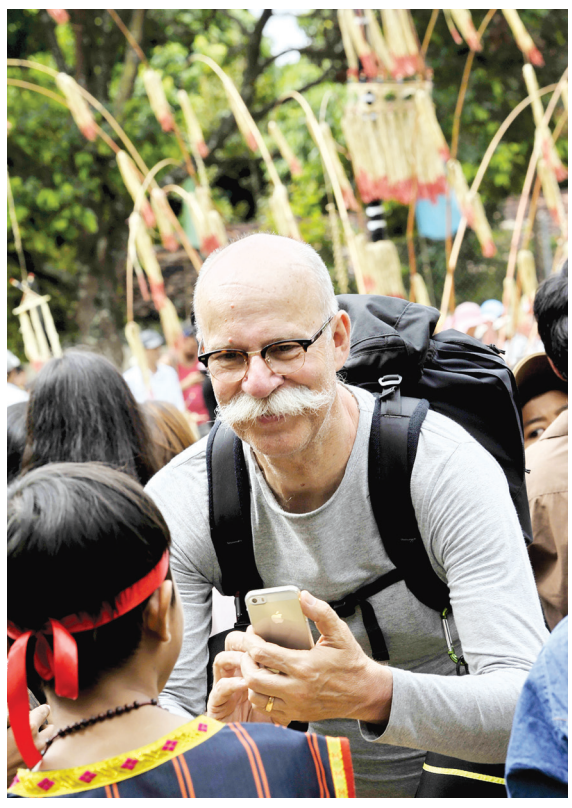
Nhờ sự quan tâm đặc biệt của Đảng và Nhà nước, văn hóa Tây Nguyên được bảo tồn và phát huy giá trị tốt đẹp.

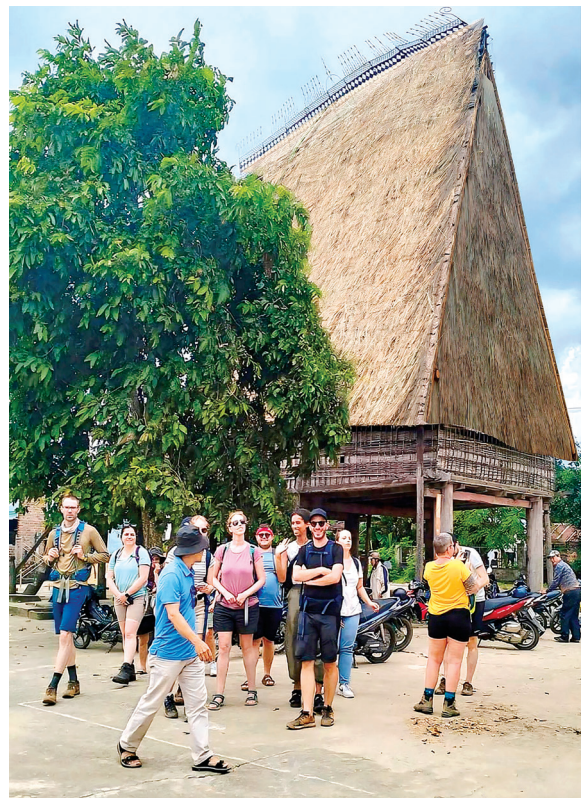
Gia đình Kan ở đất nước Thụy Sĩ xa xôi trong trang phục truyền thống của người Tây Nguyên.

Du khách quốc tế cảm mến và thích thú được trải nghiệm văn hóa, lễ hội của đồng bào dân tộc thiểu số.

Nét văn hóa đặc sắc của các dân tộc đã tạo nên một Tây Nguyên đa dạng và độc đáo, thu hút nhiều du khách quốc tế đến du lịch.

Những mái nhà rông ở Tây Nguyên là nét độc đáo được du khách tìm hiểu, khám phá.

Du khách thích thú ngắm nhìn nghệ nhân sáng tạo những đường nét hoa văn tinh tế trên thổ cẩm.

Du khách Thổ Nhĩ Kỳ khám phá phong tục cưới truyền thống của người Ba Na ở Kon Tum.

●Tổng Biên tập: ĐINH XUÂN TOẢN ●Phó Tổng Biên tập: LÊ QUANG ÁNH - LÊ MINH THƯỢC - ĐÀM THỊ THUẦN ●Giấy phép xuất bản số 31/GP-BTTTT ngày 21/01/2022 của Bộ TT-TT ● ISSN 8868
● In tại Công ty TNHH Một thành viên in Đắk Lắk ● Số lượng in 5000 tờ ● Khuôn khổ 29x42cm ● 12 trang ●Giá 7.500 đồng